

Košarkarji in odbojkarji se poslavljajo od EP, čast italijanskega športa rešili nogometaši

19

Včeraj prvi šolski dan za Romjan, Doberdob, Vrh in šolo Ivan Trinko

15

Tržaški osnovnošolčki so včeraj zasedli šolske klopi

7

SLOV.IK
Izobraževanje je naložba, je jasnejši pogled, je kapital za prihodnost.

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovske rast
Rok prijave zapade 15. septembra 2007
info@slovik.org

Primorski dnevnik

ČETRTEK, 13. SEPTEMBRA 2007

št. 216 (18.999) leto LXIII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Doberdob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.it/> e-mail: redakcija@primorski.it

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 0,80€ (191,71 SIT)

RIM - Pomemben korak naprej k udeležanju zakona za zaščito slovenske manjšine v Italiji

Napolitano podpisal odlok

Predsednik republike potrdil seznam 32 občin, ki ga je sestavil paritetni odbor in sprejela Prodijeva vlada - Zadovoljstvo predstavnikov manjšine

Lepo je, kadar se uresničijo sanje

BOJAN BREZIGAR

Lepo je, kadar se uresničijo sanje. Kajti v tistih vročih julijskih dneh, ko so starši otrok špetske šole razposlali vsem pristojnim dosje z zahtevo po odprtju dvojezične nižje srednje šole, je bilo to videti kot sanje. Le malokdo je namreč lahko verjel, da bi v času, ko se je vsa Italija odpravljala na dopust, lahko izpolnili vse formalne obveznosti, ki jih terja odprtje nove šole. Pa se je zgodilo, zahvaljujoč se kar nekaj dejavnikom.

Najprej staršem, ki so vztrajali do konca in zagotovili, da ne bodo odnehali, pa čeprav bi morali njihovi otroci v zasebno šolo. Bili so motor, gibalo vsega, kar se je dogajalo okoli šole, stalno prisotni in stalno aktivni.

Nato manjšini, ki je tokrat nastopila složno, z jasno zastavljenim ciljem, brez odstopanj in taktiziranja, brez fige v žepu.

Nadalje politikom, od krajevnih (z izjemo špetskega župana) preko deželnih do najvišjih rimskih politikov, ki so razumeli problem in se zavzeli za njegovo rešitev; zares, ne samo z besedami.

Seveda tudi birokratom, morda ne prav vsem v enaki meri, vendar je birokracija bistveni sestavni del ureditve; tudi brez nje ne bi šlo.

In potem ugodnemu spletu okoliščin. Vselej velja načelo, da je pri vsaki zadevi potrebna tudi sreča; tokrat se je nasmehnila šoli, staršem in dijakom.

Tako smo včeraj slavili prvi dan novega šolskega leta, tudi v Benečiji z dvojezično nižjo srednjo šolo, prvič v zgodovini treh krajev. Lep dogodek; zgodovinski, lahko zapišemo, ker je tokrat ta pridevnik zares upravičen. Dogodek, ki ni za danes, ampak je za naprej, ker odpira Beneškim Slovincem novo prihodnost in nove perspektive.

In po prazniku še nadvse razveseljiva novica, da je predsednik republike podpisal odlok o določitvi ozemlja, na katerem se bo izvajal zaščitni zakon. Za Slovence v Italiji se očitno začinjajo novi časi.

ŠPETER - Slovesnost ob začetku pouka v dvojezični šoli

Benečija ima srednjo šolo

V prvem razredu nižje srednje šole 16 dijakov - Zadovoljstvo staršev in učiteljev - Voščila predstavnikov oblasti

Včeraj je začela s poukom prva generacija beneških srednješolcev

KROMA

3-12

ITALIJA - Okolje Konferenca o podnebnih spremembah

RIM - Ob prisotnosti predsednika republike Giorgia Napolitana se je včeraj v Rimu pričela prva italijanska nacionalna konferenca o podnebnih spremembah. Okoljski minister Alfonso Pecorella Scario je v svojem uvodnem poročilu opozoril, da se je temperatura v Italiji v zadnjem stoletju zvišala štirikrat toliko kot drugod po svetu in da bodo tu posledice podnebnih sprememb posebno hude, zaradi česar je nujno ustrezno ukrepanje. Konferenco bo danes sklenil predsednik vlade Romano Prodi.

Na 6. strani

V kratkem pogovori med Luko Koper in tržaškim pristaniščem

Na 4. strani

Wartsila: odprli nove obrate v vrednosti 18 milijonov evrov

Na 8. strani

Krešejo se mnenja o zaščiti furlanske manjšine v Gorici

Na 14. strani

ŠPANSČINA-FRANCOŠČINA-NEMŠČINA-SLOVENŠČINA

ANGLIŠČINA-SLOVENŠČINA-HRVAŠČINA

• Dnevni in večerni jezikovni tečajji vseh stopenj
• Posebni tečajji za predšolske otroke, osnovnošolske otroke, srednješolsko mladino
• Intenzivni tečajji in konverzacija
• Tečajji za podjetja
• Pripravljeni tečajji za izpite University of Cambridge
• Predavatelji v materinščini

TRINITY COLLEGE LONDON

• Cast: upravni center in opora Trinity za Furlanijo Julijsko krajino predavateljem angleščine
• Sedež izpitov Trinity College London

Jezikovni tečajji
SCUOLA PER INTERPRETI

Trst, Ul. S. Francesco 6 - Tel./Fax 040.371300
www.scuolaperinterpreti.it - E-mail: info@scuolaperinterpreti.it

ŠPANSČINA-FRANCOŠČINA-NEMŠČINA-SLOVENŠČINA

RIM - Vest je včeraj popoldne sporočil vladni podtajnik Miloš Budin

Napolitano podpisal odlok o 32 občinah, kjer bo veljala zaščita

Zadovoljstvo političnih predstavnikov in pričakovanja, da se bo pospešilo izvajanje zakona

RIM - Predsednik republike Giorgio Napolitano je včeraj okrog 17.30 podpisal dekret o veljavnosti seznama 32 občin Furlanije - Julijske krajine, na območju katerih bo izvajan zaščitni zakon št. 38 za Slovence v Italiji, ki ga je potrdil Paritetni odbor na seji minulega 15. junija. Vest nam je takoj po podpisu posredoval državni podsekretar Miloš Budin, ki je že v prejšnjih dneh ocenjeval, da je dekret tik pred podpisom. Dekret mora sedaj še skozi Računsko sodišče, kar pomeni, da bo v nekaj dveh tednih stopil v polno veljavo.

Podpis dekreta je za našo skupnost velikega pomena, kajti z določitvijo teritorija se dejansko odpira pot za izvajanje zaščitnega zakona. Kot je znano, je seznam 32 občin odobrila Paritetni odbor, ki mu je v minuli zakonodajni dobi predsedoval Rado Race in to že davnega 26. septembra 2003. Po pripombah vlade ga je ponovno poslal v Rim 17. decembra 2004, tedanja desno sredinska vlada pa seznama ni hotela potrditi. Potem je Paritetni odbor zaradi obstrukcije desnice doživel paralizo, vlada pa je sezname občin tik pred parlamentarnimi volitvami uradno zavrnila 17. marca lanskega leta. Položaj se je premaknil šele letos spomladi, ko je Prodijska vlada dala pobudo za novo sestavo odbora, na čelo katerega je bil izvoljen Bojan Brezigar. Na seji 15. junija je novi odbor odobril obsežen dokument, s katerim je odgovoril na pripombe Berlusconijske vlade v zvezi s prisotnostjo Slovencev v središču Trsta, v Miljah, Gorici in Čedadu in v Rim poslal isti seznam 32 občin, ki ga je Prodijska vlada odobrila 3. avgusta.

Z dekretom predsednika republike je postopek sedaj sklenjen, pot k izvajanju zakona pa odprta.

Predsednikov podpis je včeraj izzval številne pozitivne komentarje.

Miloš Budin

Podsekretar za zunanjo trgovino je občutno zadovoljen poudaril, da se uresničuje to, kar je navsezadnje normalno, da se uresniči. Po eni strani gre za udeleževanje zaščitnega zakona, ob tem pa tudi za izvajanje neke splošne politike v korist sožitja in uveljavljanja identitete Slovencev v Italiji. Vse to po Budinovi oceni tudi krepi sodelovanje med sosednjima državama. »Danes je lep dan, zjutraj praznik ob začetku nižje srednje šole v Beneciji, poten pa še predsednikov dekret. Napredujemo trezno, umirjeno in realistično, naša skupnost bo po tej poti naredila pomembne korake naprej«, je povedal Budin.

Ettore Rosato

Podsekretar za notranje zadeve je dogodek označil kot zgodovinski. Končno je bila priznana naravna pravica slovenske narodne skupnosti v Italiji, s katero se ustvarjajo pogoji za realne spremembe v deželi FJK, vlada pa je držala dano besedo. Rosato je izrekel priznanje Paritetnemu odboru za veliko delo, ki ga je opravil, sedaj pa bo treba zaščitni zakon izvajati. Povedal je, da s tem v zvezi na njegovem ministrstvu napredujejo z delom in kmalu bo prišlo do ukrepov, s katerimi bodo Slovenci v deželi deležni tega, kar so dolgo pričakovali.

Igor Dolenc (LD)

Koordinatorja slovenske komponente Levih demokratov je ob vesti, da je dekret podpisan, obšlo veliko zadovoljstvo. »Izvajanje zaščitnega zakona si utira pot, sedaj za to obstajajo pogoji. Ni slučaj, da je to naredila Prodijska vlada, to je izpolnjena obljuba partnerjev v levi sredini. Prav tako ni bila glede teh vprašanj nikoli v dvomu občutljivost predsednika republike Giorgia Napolitana«, je povedal Dolenc in izrazil pričakovanje, da se bo izvajanje pravice sedaj dosledno nadaljevalo.

Igor Kocjančič (SKP)

Za deželnega svetnika je bil podpis pričakovana poteza, bil je prepričan, da bo

do njega prišlo. »To dejanje nam mora dati novega zagona, da napredujemo pri izvajanju zakona, kajti zavedati se je treba, da smo v veliki zamudi. Če sodimo po razpravi v zvezi z deželnim zakonom za furlanski jezik, lahko vidimo, koliko je še predsodkov in nepoznavanja manjšinskega vprašanja. Sedaj ne gre čakati, da minevajo meseci«, je dejal Kocjančič in poudaril potrebo, da gredo tako politiki kot Paritetni odbor po konkretni poti naprej.

Stojan Spetič (SIK)

»Raje pozno kot nikoli«, so bile prve besede deželnega tajnika SIK Stojana Spetiča, ko je zvedel za podpis dekreta. »Rimski mlini meljejo počasi in dobili smo nekaj, kar bi morali dobiti že pred šestimi leti. Sedaj ni več nobenega izgovora, s katerim bi lahko oblasti odlašale za uresničevanjem zakona«, je dejal Spetič, ki je ob nedavnem sestanku na tržaški prefekturi, ki ga je sklical Rosato, dobil občutek, da vlada namerava resno udeležati zakon. Sedaj bo treba začeti s postopki za vidno dvojezičnost, za kar je Paritetni odbor že sklical župane na posvetovanje, je še dodal Spetič in poudaril potrebo, da se na doknadi izgubljeni čas.

Damijan Terpin (SSK)

Deželni tajnik stranke je ob zadovoljstvu Slovenske skupnosti izpostavil ugotovitev, da je bilo potrebnih kar šest let in pol od odobritve zaščitnega zakona, da sploh vemo, kje naj se ta zakon izvaja. »To

pomeni, da bomo lahko v teh krajih upravičeno zahtevali dvojezičnost v odnosih z oblastmi. Sedaj je potrebno, da javne uprave sprožijo postopke za pridobitev finančnih sredstev, ki so v zakonu predvi-

Predsednik republike Giorgio Napolitano je včeraj podpisal vladni dekret s seznamom občin, v katerih bo veljal zaščitni zakon

ANSA

ODZIVI ORGANIZACIJ IN INŠTITUCIJ

Prevladuje razumljivo vsesplošno zadovoljstvo

Bojan Brezigar (predsednik paritetnega odbora)

»Predsedniku republike Giorgia Napolitano gre zahvala za podpis odloka, ki odpira pot izvajanju zaščitnega zakona; zahvala gre tudi vladi in zlasti ministrici Lindi Lanzillotti, pa seveda članom prejšnjega in sedanjega paritetnega odbora. Ta uspeh potrjuje politično voljo sedanje vlade za dejansko izvajanje zaščitnega zakona, je pa tudi odraz stvarnega pristopa manjšine h gradnji novih medetničnih odnosov v tem prostoru. Sedaj smo tik pred objavo odloka v uradnem listu, kar pomeni, da bo izpolnjen osnovni pogoj za izvajanje zakona, kar je seveda razlog za zadovoljstvo, pa tudi obveza za vse, ki bodo morali zakon izvajati. To velja tudi za paritetni odbor, ki se bo še ta mesec lotil obravnave drugega seznama občin, gto je določitve ozemlja, na katerem se bo izvajala vidna dvojezičnost.«

Drago Štoka (SSO)

»Izražam veliko zadovoljstvo nad dokončnim podpisom odloka s strani predsednika republike Giorgia Napolitana. Izražam zadovoljstvo tudi nad dejstvom, da je bilo v zadnjih mesecih doseženih kar nekaj dobrih rezultatov, ki so izrednega pomena za naš nadaljnji razvoj. Gre za ustanovitev srednje šole v Špetru in sedaj še za dokončno potrditev seznama 32 občin, v katerih živi slovenska narodnostna skupnost. Sedaj moramo napeti vse sile, da se naš zaščitni zakon dokončno uresniči, in to tudi na podlagi mednarodnih sporazumov, ki ščitijo našo narodnostno skupnost. Sedaj gremo z veliko lažjim korakom evropski stvarnosti naproti.«

Igor Gabrovec (SKGZ)

»Podpis odloka s strani predsednika Napolitana predstavlja zgodovinski trenutek, saj se z navidezno preprosto gesto dejansko začena novo obdobje polnega uresničevanja zaščitnega zakona. Slednji je običal na mrtvem tiru celih pet let, kolikor je trajala Berlusconijska vlada. S ponovnim nastopom levsredinske večine v rimskem parlamentu in sestavo Prodijske vlade se je ponovno sprožil

proces, ki je februarja 2001 privedel do izglasovanja zakona.«

»SKGZ se zato zahvaljuje predsedniku republike Giorgia Napolitano in seveda Prodijski vladi ter vsem, ki so si v vseh teh letih prizadevali, da je sploh lahko prišlo do sestave seznama 32 občin. Ključno vlogo je pri tem odigral prvi paritetni odbor s predsednikom Radom Racetom, ki je trikrat zamen potrdil seznam občin. Isti seznam je novi odbor v novi sestavi s predsednikom Brezigarjem ponovno posredoval Rimu in s tem potrdil pravno in politično uravnovešenost dokumenta. Naklonjenost levsredinske vlade dokazujejo tudi drugi koraki, ki so bili storjeni v zadnjem obdobju. V teh dneh smo praznovali ustanovitev dvojezične nižje srednje šole v Beneciji, rešujejo se vprašanja slovenske sekcije pri konservatoriju Tartini in vračanja narodnih domov v Trstu in Gorici.«

Zorko Pelikan (državni sekretar in vodja Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu)

»Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu pozdravlja današnji podpis dekreta s katerim je Giorgio Napolitano, predsednik Italijanske republike določil ozemlje, na katerem se na osnovi zakona številka 38/01 uveljavljajo zaščitne norme za slovensko narodno skupnost v Italiji. Ob tej priložnosti se Urad zahvaljuje vsem tistim, ki so s svojim konstruktivnim in zavzetim delom prispevali k izpolnitvi tega pomembnega koraka pri uveljavljanju in vestranskem priznanju slovenske narodne skupnosti v Italiji. Prav gotovo pa to ne bi bilo mogoče doseči brez naklonjene politične klime in strpnega dialoga znotraj slovenske skupnosti v Italiji. Tudi današnji dogodek nas potrjuje v prepričanju, da je usklajeno sodelovanje med različnimi komponentami manjšinske skupnosti, najboljša pot pri uveljavljanju pravic narodnih manjšin.

Ob tem, ko se skupaj s Slovenci v Italiji veselimo tega zanje izjemno pomembnega dosežka, jim želimo, da bi s taksnim uspešnim delom nadaljevali tudi v prihodnje. Čestitamo!«

DVOJEZIČNA NIŽJA SREDNJA ŠOLA V BENEČIJI - Včeraj dopoldne slovesnost na prvi dan pouka

Dvojezično didaktično ravnateljstvo je postalo državni večstopenjski zavod

Prisotne so nagovorili Živa Gruden, Miloš Budin, Roberto Antonaz, Zorko Pelikan in Zdravko Likar

ŠPETER - Benečija ima od včeraj tudi dejansko Državni večstopenjski zavod s slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom v Špetru. Tako je namreč po novem ime dvojezičnemu šolskemu centru, kjer je doslej delovalo didaktično ravnateljstvo z otroškimi vrtcem in osnovno šolo, novi status pa je bil obvezen spričo dejstva, da je v špetskem centru z včerajšnjim dnem z začetkom novega šolskega leta zaživela tudi dvojezična nižja srednja šola, s tem pa je Benečija dobila celoten prvi cikel obveznega šolanja (vrtec, osnovno in nižjo srednjo šolo) z dvojezičnim poukom, s čimer so se uresničile sanje prebivalcev Nadiških dolin.

Vzdušje na špetrski šoli je bilo včeraj zjutraj malo pred osmo uro živahno, še živahnejše pa je postalo sredi dopoldneva, ko je stekla razmeroma kratka, a prisrčna slovesnost, s katero so želeli obeležiti pomemben dogodek in se zahvaliti vsem, ki so pripomogli k temu, da je končno prišlo do ustanovitve dvojezične nižje srednje šole. To so storili tako s pesmijo letošnje prve generacije nižješolcev pod vodstvom učitelja Damjana Vižintina kot s simboličnimi štruklji za protagoniste te beneške zgodbe o uspehu.

Zbrano množico otrok, staršev in uglednih gostov iz Italije in Slovenije je v šolski telovadnici pozdravila ravnateljica Živa Gruden, ki je izrazila veselje in zadovoljenje vseh, predvsem pa staršev, ki so si na izreden način prizadevali, da bi do ustanovitve šole prišlo. V tem poletju so se res izredno potrudili in dosegli, kar so si zastavili, je dejala Grudnova, kar je za vse velik uspeh oz. tak dosežek, da je stvar menda neponovljiva.

Ravnateljica dvojezične šole je po tem svojem krajšem dvojezičnem, slovensko-italijanskem uvodu predala besedo podtajniku pri ministrstvu za evropske zadeve in zunanjo trgovino Milošu Budinu. Slednji je v svojem posegu podal tri ugotovitve. Najprej to, da je za ohranitev jezika šola bistvena stvar, brez nje ni prihodnosti. V nadaljevanju je podtajnik poudaril, kako je za odločitev o ustanovitvi dvojezične srednje šole zasluzna zlasti podministrica pri ministrstvu za šolstvo Mariella Bastico, svoje občudovanje pa je izrekel staršem, ki so si prizadevali za ustanovitev šole, in organizacijam v Benečiji, ki so jim stale in jim še stojijo ob strani.

Za deželnega odbornika za šolstvo Roberta Antonaza je ustanovitev srednje šole v teku avgusta rezultat ekipnega dela vseh subjektov, ki so se vsi trudili delati v isto smer in s tem dosegli nekaj, kar ni bilo lahko doseči, saj je ta uspeh terjal pre-

Ravnateljica Živa Gruden pozdravlja zbrane otroke, starše, šolnike in številne ugledne goste na včerajšnji slovesnosti

KROMA

cejšen napor. Antonaz se je pri tem zahvalil najprej staršem (zlasti mamam), nato pa županu Občine Podbosesec Piergiorgiu Domenisu (slednji je bil tudi prisoten na slovesnosti): ravno Domenis je namreč v juliju pospasil prošnjo zveze občin (Podbosesca, Špetra in Sovodenj), naj se ustanovi dvojezična srednja šola. To ni bila lahka naloga, je dejal deželni odbornik (naj spomnimo na nasprotovanje Občine Špeter), vendar je predstavljala tisti element, ki je potem deblokiral situacijo. Antonaz je tudi potrdil namen Dežele, da finančno pomaga Občini Špeter pri kritju višjih stroškov, ki jih delovanje nove šole nalaga, med katerimi so stroški za prevoz dijakov in za ogrevanje. Dvojezična šola na narodnostno mešanem območju pa je po odbornikovih besedah bogastvo, ki ga je treba braniti z vsemi močmi.

Pozdrav Slovenije je prinesel državni sekretar Zorko Pelikan, vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri vladi Republike Slovenije. Tudi on se je zahvalil vsem, ki so pomagali, da je šola začela delovati. Učencem in osebju pa je voščil čimveč sreče in naklonjenosti pri reševanju prvih korakov in izrazil pričakovanje, da bodo srednješolci prihodnje leto nada-

ljevali z dvojezičnim poukom.

Pozdrav iz Posočja je prinesel vodja Upravnih enot Tolmin Zdravko Likar, ki je bil prisoten že pri nastanku zasebne dvojezične osnovne šole. Takrat, je spomnil prisotne, ni bilo visokih gostov, danes pa so v očeh javnosti. Likar je ob tej priložnosti šoli poklonil nekaj knjig (»da se boste učili,« je dejal otrokom).

Včerajšnjega slavlja se je kot že rečeno udeležilo kar lepo število gostov. Naj tu omenimo generalnega konzula Republike Slovenije v Trstu Jožeta Sušmelja, videmskega podprefekta Francesca Palazzola, višjo pedagoško svetovalko za slovenske šole v Italiji pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo Andrejo Duhovnik Antonič, predsednika paritetnega odbora Bojana Brezigarja, deželno svetnico Tamaro Blažina, predsednika Sveta slovenskih organizacij Draga Štoko, deželnega tajnika Slovenske kulturno-gospodarske zveze Igorja Gabrovca, sodelavca podtajnika Budina in predsednika SKGZ za Goriško Livia Semoliča, predsednico Inštituta za slovensko kulturo Bruno Dorbož in druge. Pisna sporočila so poslali deželna svetnica Bruna Zorzini Spetič, podpredsednik deželnega sveta FJK Carlo Mona-

in in bivši deželni šolski ravnatelj Bruno Forte. Ni pa ostala neopažena odsotnost predstavnikov Deželnega šolskega urada za FJK in tudi Urada za slovenske šole (kot je dejala Grudnova, se je koordinator urada Tomaž Simčič zaradi neodložljivih obveznosti opravičil), prav tako ni bilo na spregled predstavnikov Občine Špeter (o tem pišemo na drugem mestu).

Slovesnosti je sledila družabnost, v zvezi s katero naj omenimo, da je mizo krasila tudi torta z napisom »Srečno!«, po odhodu gostov pa je na šoli stekla dejavnost po delavnicah, ki je zaznamovala včerajš-

nji prvi dan pouka. Šolo pa bo odslej označeval dvojezični naziv »Istituto Comprensivo Statale con insegnamento bilingue sloveno-italiano - Državni večstopenjski zavod s slovensko-italijanskim dvojezičnim poukom«, ki sta ga včeraj napisane na tabli ponosno prinesla predsednica SKGZ za videmsko pokrajino Jole Namor in Giorgio Banchig, podpredsednik SSO za videmsko pokrajino, hkrati pa tudi predsednik Zavoda za slovensko izobraževanje, se pravi tiste ustanove, ki je bila gonilna sila dvojezične šole in vrtca.

Ivan Žerjail

ŠPETER - Na slovesnosti v dvojezični šoli Župana ni bilo

Manzini trdi, da ni prejel uradnega vabila in še vedno nasprotuje šoli

ŠPETER - Nekateri so včeraj v Špetru praznovali, drugi pa ne. To še kako velja za špeterskega župana Tiziana Manzinija, ki je svojčas nasprotoval podpisu pod prošnjo za ustanovitev dvojezične nižje srednje šole, ki jo je zveza občin potem naslovila na Deželo in vlado. Župana Manzinija smo včeraj malo pred 13. uro poklicali po telefonu in reči, da je bil ton njegovega glasu jezen, pomeni postreči z evfemizmom.

Manzini se ni udeležil včerajšnje slovesnosti na dvojezični šoli, ker, pravi, ni prejel nobenega uradnega vabila kot župan Občine Špeter. S strani šole je sicer prejel vabilo, ki pa je bilo po njegovih besedah splošno, saj je bilo naslovljeno na vse župane Nadiških dolin, medtem ko s strani Deželnega šolskega urada in ministrstva za šolstvo ni bilo nobenega uradnega vabila. Zanj je stvar »neresna in nejasna«, poleg tega pa še nekorektna, saj župan uradno ni vedel, da je v njegovi občini začela z delovanjem nova nižja srednja šola. Zato se mu ni zdelo prav, da se udeleži slovesnosti brez uradnega vabila. Poleg tega ob začetku novega šolskega leta zaradi tega zapleta ni obiskal nobene šole. V preteklosti, nam je dejal Manzini, je namreč ob začetku pouka obiskal vse šole, vključno z dvojezičnim centrom. Ker se je odločil, da letos ne bo šel na slovesnost v dvojezično šolo, je posledično opustil vse druge obiske na ostalih šolah.

Obenem nam je Manzini vče-

raj poudaril nasprotovanje taki ustanovitvi dvojezične nižje srednje šole. Stvari je nasprotoval že od vsega začetka, nam je povedal, ker ga skrbi finančna in logistična plat. Dokler je samo prvi razred, je ena stvar, v nadaljevanju pa se postavlja vprašanje, kam z dijaki, ko bo nižja srednja šola imela več razredov. Vendar, se morda ni govorilo o gradnji nove šole? »Predlagal sem kraj, kjer bi bili vsi otroci skupaj,« nam je dejal Manzini, vendar, dodaja, je za izgradnjo take šole potrebna velika vsota, okoli dva ali tri milijone evrov. Obenem je župan opomnil, da vodi majhno občino z dvatisoč prebivalci in mora skrbeti za petsto učencev in dijakov. Zaprošil je za posebno finansiranje dvojezične šole, za katero, trdi, porabi v bistvu vse evropske prispevke, ki jih druge občine uporabijo npr. za vzdrževanje cest. Zato ostaja mnenja, da je bila stvar slabo izpeljana. Manzini ostaja sicer odprt za pogovor z vsemi, vendar se mu zdi, da se ga nekatere osebe izogibajo. (iz)

TIZIANO MANZINI

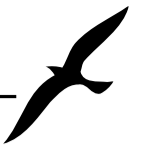

ŠPETER - Po slovesnosti ob začetku šolskega leta

Poklon spominu Pavla Petriciga, duhovnega očeta špeterske šole

Predstavniki oblasti, ki so se udeležili slovesnosti ob začetku šolskega leta v špetrski šoli, so se nato na domačem pokopališču poklonili spominu Pavla Petriciga, pobudnika in duhovnega očeta dvojezične šole.

PRISTANIŠČA - Po podatkih Pristaniške oblasti

V tržaškem pristanišču julija rekorden pretovor

Obračun za prvih sedem mesecev še vedno rahlo negativen (-1,4%)

TRST - Tržaško pristanišče je julija zabeležilo rekordno rast pretovora, saj se je ta v primerjavi z enakim lanskim mesecem v celoti povečal za 8 odstotkov; pretovor tekočih razsutih tovorov se je prav tako povečal za 8 odstotkov, pretovor trdih razsutih tovorov za 8,8 odstotka, palet z različnim blagom pa za 7,4 odstotka.

Izstopa pretovor rekordnih 28.591 kontejnerskih enot (TEU) na sedmem pomolu, kar je za čez 36 odstotkov več kot julija 2006. V prvih sedmih mesecih leta se je tako skupni pretovor kontejnerjev povzpela na skoraj 150 tisoč TEU, kar je za dobrih 20 odstotkov več kot v enakem obdobju lanskega leta, medtem ko je povečanje po tonah doseglo 34 odstotkov.

Na rekordni ravni je bil julija tudi promet z ladjami ro-ro in trajekti, saj je bilo pretovorjenih več kot 20 tisoč težkih tovornjakov. Od začetka leta jih je potovalo skozi tržaško pristanišče 132.513, kar je za 12,5 odstotka več kot v enakem lanskem obdobju, medtem ko je bilo prevoženega blaga za 8 odstotkov več.

Skupni promet v prvih sedmih mesecih ostaja kljub rekordnemu juliju še vedno v rdečih številkah, saj se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem zmanjšal za 1,4 odstotka. Glavni vzrok za negativni sedemmesečni obračun je močan padec prometa s surovo nafto, ki jo je prišlo v Trst veliko manj kot leto prej zaradi velikih zalog, ki so se nakopičile zaradi izjemno mile zime, pa tudi zaradi visokih kotacij surove nafte na mednarodnih trgih.

Izstopa tudi odličen rezultat pretovora blaga v paletah, saj je bilo v sedmih mesecih pretovorjeno 5.572.600 ton blaga, kar je za 15 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Pri tem pa lete niso tvorjene samo na tovornjakih in v kontejnerjih, ampak tudi na navadnih ladjah in ravno pretovor s teh ladij se je glede na enako lansko obdobje povečal za kar 60 odstotkov.

Rahlo znižanje je bilo v prvih sedmih mesecih zabeleženo v potniškem prometu, vendar je treba pojav jemati kot izključno prehodno, saj večina križarjenj poteka v drugi polovici leta. Poleg konsolidacije redne linije družbe Costa Crociere, so se občasni pristaniki ladij drugih družb na križarjenju za razliko od lanskega leta zvrstili šele od junija naprej. Prav tako v drugi polovici leta bo Trst postal tudi domače pristanišče za družbo MSC Crociere.

Lloydov stolp, v katerem ima sedež tržaška Pristaniška oblast

ARHIV

LUKA KOPER - Po Prodijevem obisku V kratkem pogovori s tržaškim pristaniščem

KOPER - Vodstvo Luke Koper pobudo italijanskega premiera Romana Prodija o povezovanju severnojadranskih pristanišč, predvsem koprškega in tržaškega, a tudi pristanišča na Reki, ocenjuje kot dobrodošlo. V Luko Koper v zadnjem času prihajajo številne pobude za sodelovanje in povezovanje, kar pomeni, da pristaniško podjetje dela dobro in je prepoznavno, so za slovensko tiskovno agencijo STA sporočili iz Luke Koper. Ob tem so dodali, da pogovorov o sodelovanju s tržaškim pristaniščem doslej še ni bilo, predvidoma pa bo do njih prišlo do začetka oktobra. Na vprašanje o konkretnem kapitalnem oziroma poslovnem povezovanju Luke Koper so iz družbe sporočili, da številni sedanji in bodoči partnerji predlagajo in ponujajo nove ali tesnejše oblike sodelovanja. V Luko Koper vsako od teh pobud in ponudb strokovno preučujejo, so poudarili.

Kot je znano, se Slovenija o možnostih za sodelovanje s slovenskimi transportno-logističnimi družbami pogovarja z nemško družbo Deutsche Bahn, o tem, kako naj bi projekt potekal, pa ni bila sprejeta še nobena odločitev. Ob obisku v Sloveniji je italijanski premier Prodi slovenskemu kolegu Janezu Janši dejal, da bi morali ustvariti eno samo pristanišče v Tržaškem zalivu; Trst in Koper sta eno pristanišče na dveh bregovih, je bil prepričan Prodi.

Slovensko ministrstvo za finance je avgusta objavilo razpis za ocenitev vrednosti Intereurope, Luke Koper in Slovenskih železnic ter za izdelavo analize vpliva povezave teh družb s strateškim partnerjem na njihovo vrednost.

Prispeli sta dve ponudbi, ki sta ju oddali družba KPMG Poslovno svetovanje iz Ljubljane in poslovna banka Kapital Bank Grawe Group iz Avstrije. (STA)

Jutri v Trstu posvet o pomorski ekonomiji

TRST - V prenovljeni potniški postaji na četrtem pomolu v Starem pristanišču bo jutri posvet o pomorskem gospodarstvu, o njegovih nacionalnih in mednarodnih perspektivah, o morskih avtocestah in logistiki, predvsem pa o pomenu pomorskega gospodarstva za strateški razvoj Trsta. Posvet prireja ACB Group, v kateri so združeni strokovnjaki s komercialnega in pravnega področja, univerzitetni docenti in podjetniški izvedenci, cilj tega strokovnega združenja z 800 člani iz 60 profesionalnih pisarn, pa je ponuditi pomoč in svetovanje podjetjem, ki delujejo na pomorskem področju. Pokroviteljstvo nad posvetom so zagotovile občini Trst in Devin-Nabrežina in tržaška Trgovinska zbornica, posveta pa se bo udeležil tudi transportni podminister Cesare De Piccoli. Med najvidnejšimi udeleženci naj omenimo predsednike Confitarme Nicolò Coccia, družbe Fincantieri Corrada Antoninija, združenja pristanišč Assoporti Francesca Nerlija, beneške in tržaške pristaniške oblasti Giancarla Zacchella in Claudia Boniciollija in člane ACB Group Victorja Uckmarja, Salvatoreja Erranteja in Linko Zangara.

SEJMI - V ospredju pomen malih in srednjih podjetij

V Celju včeraj odprli 40. mednarodni obrtni sejem

CELJE - Slovenski minister za gospodarstvo Andrej Vizjak je včeraj na celjskem sejmišču odprl 40. mednarodni obrtni sejem (Mos), ki se ga letos udeležuje 1605 razstavljalcev iz 33 držav. V svojem nagovoru je Vizjak povedal, da se na ministrstvu zavedajo pomena Mosa, ki omogoča ogled najnovejših dosežkov, trendov in novosti v različnih panogah.

Poudaril je tudi, da je slovensko gospodarstvo v polnem zamahu in da je bila gospodarska rast v letošnjem prvem četrtletju rekordna, saj je znašala 7,2 odstotka. Po Vizjakovih besedah je ta uspeh nedvomno tudi posledica uspeha majhnih in srednje velikih podjetij, ki so hrbtenica slovenskega, pa tudi evropskega gospodarstva. Kot je dejal, za uspešen razvoj in konkurenčnost malih in srednjih podjetij na vedno bolj zahtevnem globalnem trgu vlada in gospodarsko ministrstvo skrbita tako, da uvajata in izvajata ukrepe, ki vzpostavljajo ustrezno okolje brez administrativnih ovir in nepotrebne birokracije. Po Vizjakovi

oceni je lani sprejet program za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti za obdobje 2007 - 2013 v polnem zamahu, vlada pa je maja letos določila tudi besedilo novele obrtnega zakona, ki določa znižanje zahteve glede izobrazbe za pridobitev obrtnega dovoljenja in odpravo administrativnih ovir.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Iztok Jarc - kmetijsko ministrstvo letos prvič sodeluje na Mos - je ocenil, da kmetijstvo daje razmeroma majhen prispevek k skupnemu bruto proizvodu države in da je za razvoj podeželja v Sloveniji za obdobje 2007 - 2013 namenjeno 1,15 milijarde evrov. »Novo programsko obdobje je tako izjemna priložnost, da se sredstva iz novega sklada za razvoj podeželja preusmerijo v gospodarski rast, delovna mesta in trajnostni razvoj. Razvoj obrti, malih podjetij in turizma je poleg kmetijstva in gozdarstva ključen za nadaljnji razvoj slovenskega podeželja,« je dejal Jarc.

Predsednik Obrtne zbornice Slo-

venije (OZS) Miroslav Klun je povedal, da ko je bila pred štirimi desetletji v Celju, na nogometnem igrišču, prvič uprizorjena izključno obrtniška sejemska prireditve, si njeni snovalci gotovo niso predstavljali, kakšne razsežnosti bo sejem imel čez deset, 20, 40 let. »Sejem je namreč iz leta v leto rasel, dobival nove vsebine in nove razsežnosti in končno prerasel v največji tovrstni sejem v Sloveniji in tem delu Evrope. Obrtni sejem je nastal zaradi potrebe po lastni sejemski prireditvi, kajti čas in takratne razmere so bile obrti izrazito nenaklonjene. Obrt takrat ni bila priznana v družbenem in gospodarskem sistemu in ni imela opredeljenega položaja.«

Slovenija je še vedno zbirokratizirana država tudi za obrtnike, za male in srednje podjetnike, vendar veliko manj, kot je bila pred dvema ali tremi leti, je povedal minister za javno upravo Gregor Virant. »S programom odstranitve administrativnih ovir smo odpravili precej birokratskih ovir, program pa mora teči trajno,« je povedal minister. (STA)

V Pordenonu jutri posvet o petem koridorju

TRST - V okviru sejma Multifiera, katerega 61. izvedba se bo končala v nedeljo, je na ogled tudi razstava o petem koridorju, jutri pa bo na sporedu posvet o tehničnih in političnih razlogih za to prometno žilo, ki bo potekal pod naslovom Prihodnost v enem trenutku - Koridor št. 5 in nove intermodalne poti. Poleg strokovnjakov bodo na posvetu sodelovali tudi politiki oziroma predstavniki institucij, med katerimi naj omenimo predsednika Dezele FJK in Veneta Riccarda Illyja in Giancarla Galana z obeh odborov za infrastrukturo, Lodovicom Sonogom in Renatom Chissom.

Danes se konča tečaj Istie

TRST - Z okroglo mizo, ki se je bo poleg izvedencev udeležil tudi predsednik tržaške Pristaniške oblasti Claudio Boniciolli, se bo danes končal 48. tečaj zavoda Istie, ki je bil tokrat posvečen intermodalnosti in razvoju pristanišč. Včeraj so bili na tečaju gostje predsednik združenja Federtrasporti Emilio Pietrelli, direktor konzorcija Nitel Giuseppe Sciuoti in podpredsednik Pokrajine Trst Walter Godina.

Evropska centralna banka

12. septembra 2007

valute	evro	
	12.09	11.09
ameriški dolar	1,3885	1,3824
japonski jen	158,14	157,31
kitajski juan	10,4437	10,4001
ruski rubel	35,2690	35,2250
danska krona	7,4479	7,4473
britanski funt	0,68370	0,68020
švedska krona	9,2903	9,3200
norveška krona	7,8325	7,8515
češka krona	27,515	27,630
švicarski frank	1,6422	1,6401
estonska krona	15,6466	15,6466
madžarski forint	254,69	254,58
poljski zlot	3,7801	3,7895
kanadski dolar	1,4461	1,4467
avstralski dolar	1,6613	1,6715
bolgarski lev	1,9558	1,9558
romunski lev	3,3151	3,3163
slovaška krona	33,635	33,637
litovski litas	3,4528	3,4528
latvijski lats	0,7007	0,7004
malteška lira	0,4293	0,4293
islandska krona	89,29	89,86
turška lira	1,7750	1,7790
hrvaška kuna	7,3222	7,3237

Zadružna Kraška banka

11. septembra 2007

valute	evro	
	nakup	prodaja
ameriški dolar	1,3974	1,3687
britanski funt	0,6895	0,6736
švicarski frank	1,6629	1,6224
japonski jen	160,9250	153,0750
švedska krona	9,5893	9,1306
avstralski dolar	1,7100	1,6379
kanadski dolar	1,4472	1,4166
danska krona	7,5930	7,3069
norveška krona	8,0565	7,6635
madžarski florint	263,2815	250,4385
češka krona	28,29000	26,91000
slovaška krona	34,5804	32,8935
hrvaška kuna	7,50833	7,14207

CREDITO COOPERATIVO DEL CARSO
ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

Banca di Cividale

12. septembra 2007

valute	evro	
	nakup	prodaja
ameriški dolar	1,4078	1,3731
britanski funt	0,6917	0,6747
danska krona	7,559	7,373
kanadski dolar	1,4681	1,4319
japonski jen	160,44	156,49
švicarski frank	1,6686	1,6275
norveška krona	7,974	7,777
švedska krona	9,460	9,227
avstralski dolar	1,6832	1,6417
hrvaška kuna	7,57	7,03

Banca di Cividale
BANCAGRICOLA KMEČKA BANKA

Milanski borzni trg

12. septembra 2007

delnica	Indeks MIB 30: +0,42	
	cena €	var. %
ALITALIA	0,7955	-0,74
ALLEANZA	9,23	+0,04
ATLANTIA	23,4	-0,68
BANCA ITALESE	14,14	-2,68
BANCO POPOLARE	16,21	-1,70
BPMS	4,375	-0,57
BPM	10,53	+3,34
CAPITALIA	6,5	+0,96
ENEL	7,715	+0,44
ENI	25,25	+0,56
FIAT	18,95	+0,41
FINMECCANICA	21,00	-1,27
GENERALI	29,72	+0,85
IFIL	6,83	+0,18
INTESA	5,28	-0,15
LOTTOMATICA	25,84	+1,21
LUXOTTICA	24,73	+0,86
MEDIASET	7,545	-0,44
MEDIOBANCA	14,96	-0,47
MEDIOLANUM	5,22	+0,60
PARMALAT	2,54	-0,31
PIRELLI	0,8215	+0,20
SAIPEM	27,77	+0,33
SNAM	4,4275	-0,28
STMICROELEC	12,45	-0,88
TELECOM ITA	2,12	+1,44
TENARIS	16,6	+2,12
TERNA	2,545	-0,55
UBI BANCA	18,76	+2,68
UNICREDITO	5,83	+0,80

Podružnica Trst
Ljubljanska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana

NACIONALNA KONFERENCA O PODNEBJU - Vznemirljiv uvod ministra za okolje Alfonsa Pecorara Scania

Italija bo plačala enega najvišjih davkov zaradi klimatskih sprememb

Predsednik republike Napolitano: »Evropa naj najde skupni jezik« - Danes sklepna beseda predsednika vlade Prodi

RIM - Temperatura je v Italiji narasla štirikrat več kot drugod po svetu: v zadnjih 50 letih se je povprečno dvignila za 1,4 stopinje Celzija, medtem ko se je po vsem svetu v zadnjem stoletju zvišala za 0,7 stopinje. Padavine so se v zadnjih 100 letih zmanjšale za 5%, sušna območja pa se širijo ne le na Siciliji, ampak tudi v Padski nižini. S temi vznemirljivimi podatki je minister za okolje Alfonso Pecoraro Scania včeraj dopolne uvedel prvo italijansko nacionalno konferenco o podnebnih spremembah. Dvodnevna konferenca se odvija v palači Organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO) v Rimu, prireja jo Ministrstvo za okolje in Agencija za zaščito okolja, udeležuje pa se je kakih 2 tisoč strokovnjakov.

Pecoraro Scania je v svojem uvodu poudaril, da je Italija med državami, ki bodo plačale najhujši davek zaradi klimatskih sprememb na globalni ravni, in to s človeškimi žrtvami, zdravjem prebivalstva ter z ekonomsko škodo, ki naj bi že zdaj letno znašala okrog 50 milijard evrov. »Če primerjamo, koliko bi nas stalo to, da

ne ukrepamo, in koliko to, da ukrepamo, lahko ugotovimo, da bi se nam ukrepanje 10-krat do 40-krat splačalo,« je dejal minister. Po njegovem se mora Italija resno potruditi, da izvaja Kiotski protokol o omejevanju emisij toplogrednih plinov, poleg tega mora zavarovati svoje obale, ki so podvržene eroziji, in se odločno zavzeti za čim širšo uporabo obnovljivih energijskih virov, zlasti sonca. Sicer pa je konferenca namenjena prav izdelavi vsedravnega načrta okoljske varnosti.

Včerajšnje otvoritve sta se med drugimi udeležila predsednik republike Giorgio Napolitano in predsednik poslanske zbornice Fausto Bertinotti. »Klimatske spremembe predstavljajo enega izmed najzatevnejših izzivov našega časa,« je dejal Napolitano. »Bistveno je, da Evropa najde skupni jezik o njem,« je pristavil Bertinotti pa je menil, da so klimatske spremembe posledica eksploatacije narave, ki je povezana z modernim kapitalističnim razvojem.

Danes bo konferenco sklenil predsednik vlade Romano Prodi.

Minister za okolje Pecoraro Scania (desno) sprejema predsednika republike Napolitano

ANSA

FINANČNI ZAKON - Padoa Schioppa Vlada bo kmalu znižala davek na nepremičnine

RIM - Čeprav bo gospodarska rast v letu 2008 nekoliko nižja od predvidene, bo prihodnji finančni manever občutno lažji od prejšnjega in ne bo predvideval dodatnih davčnih obremenitev. Tako je povedal gospodarski minister Tommaso Padoa Schioppa, ko je včeraj predstavil vodstvu združenja italijanskih občin (ANCI) temeljne smernice finančnega zakona za leto 2008. Minister je med drugim potrdil, da bo v kratkem prišlo do znižanja količnikov občinskega davka na nepremičnine (ICI), toda ob tem je predstavnikom občinskih upraviteljev zagotovil, da bodo prejeli nadomestne dohodke. V prihodnjih dneh bodo predstavniki občin in vlade skušali uskladiti stališča. Medtem se je v zvezi z davki oglašil kandidat za voditelja nastajajoče se Demokratske stranke Walter Veltroni. Izrazil je prepričanje, da je treba davke znižati, v prvi vrsti tiste, ki bremenijo revnejše družine in podjetja.

TOMMASO PADOA SCHIOPPA

Kljub omejeni finančni razpoložljivosti pa bo v prihodnjem letu vlada namenila javni varnosti kakih tisoč dodatnih mož. To je zagotovil notranji minister Giuliano Amato na predstavitvi dogovora, ki ga je ministrstvo sklenilo z zvezo industrijcev za boj proti mafijškemu izsiljevanju. Amato je pojasnil, da bodo nove moči pridobili z boljšo uporabo ministrskega osebja, pa tudi s pomočjo odvečnega osebja pri ministrstvu za obrambo.

SPORAZUM O POKOJNINAH - Sindikati Zveze CGIL, CISL in UIL pripravljajo referendum

RIM - »V sindikalni zvezi CGIL ni nobene krize, sindikat FIOM pa je tudi proti vladni krizi.« S temi besedami je glavni tajnik sindikata kovinarjev Fiom-Cgil Gianni Rinaldini skušal omiliti zaskrbljenost, ki je nastala v sindikalnih in vladnih krogih, potem ko je centralni komite njegovega sindikata predsinočnim z veliko večino glasov zavrnil sporazum o pokojninah, ki so ga sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL sklenile minulega 23. julija z vlado.

Sicer pa je včeraj skupno vodstvo CGIL, CISL in UIL potrdilo veljavnost sporazuma kakor tudi namero, da se priredi referendum, na katerem bodo delavci in upokojeanci imeli možnost, da se o njem izrečejo. Referendum bo od 8. do 10. oktobra, pred njim pa se bodo od 17. septembra do 6. oktobra na delovnih mestih zvrstila zborovanja, na katerih bodo voditelji sindikalnih zvez obrazložili določila pokojninske reforme.

»Naša prva naloga je zdaj ta, da omogočimo delavcem in upokojeancem, naj se o julijskem sporazumu demokratično iz-

GUGLIELMO EPIFANI

rečejo,« je po sestanku dejal voditelj CGIL Guglielmo Epifani. »Stališče, ki ga je zavzel sindikat FIOM, je problem, s katerim se bomo ukvarjali v drugi fazi. Vsekakor bo to zahtevalo preverjanje. Kar se referendumu tiče, pa bi bilo prav, da bi se politične stranke nekoliko umaknile in tako omogočile mirno soočenje,« je pristavil.

Epifani se je nanašal na dejstvo, da sta stališča FIOM takoj pozdravili SKP in SIK. Voditelj SKP Franco Giordano je včeraj to potrdil, pristavil pa je, da bo izid referenduma vsekakor bistvenega pomena za nadaljnjo usodo julijskega sporazuma.

Fini opozarja na nevarnost pojava Beppe Grillo

RIM »Beppe Grillo je samo vrh ledene gore, je konica protesta, ki nas lahko vse povozi.« Tako je povedal predsednik NZ Gianfranco Fini, ko je v Rimu nagovoril strankine funkcionarje iz vse Italije. Po Finijevih besedah je najboljši odgovor na to nevarnost takojšnje ukrepanje proti degeneraciji politike, ki prihaja do izraza še zlasti v privilegijih politikov in v razspiranju z javnim denarjem.

Podobna opozorila je bilo v teh dneh slišati tudi iz ust drugih političnih predstavnikov, od Fausta Bertinottija do Antonia Di Pietra. Prav zaradi tega se mnogi kritično sprašujejo, ali je sploh primerno, da bo Grillo to soboto nastopil na vsedravnem prazniku Unità v Bologni. »Tu bo nastopil le kot komik,« skušajo miriti prireditelji.

Pavarotti naj bi se pritožil nad ženo Nicoletto

RIM - »Slabo se počutim, Nicoletta me stalno trpinči, ne pusti, da bi me prihajali obiskovat prijatelji in slabo govori o mojih hčerah... Če se bo tako nadaljevalo, ali si poženem kroglo v glavo ali se z Nicoletto razidem.« Tako naj bi Luciano Pavarotti zaupal prijateljici Lidii La Marca nekaj tednov pred smrtjo. La Marcova je to in še marsikatero drugo domnevno resnico razkrila v intervjuju, ki ga je včeraj objavil turinski dnevnik La Stampa. Medtem je notar Luciano Buonanno iz Pesara včeraj potrdil, da je Pavarotti minulega 29. julija podpisal oporoko pred njim in pričami. Oporoka bo objavljena, kakor hitro bo eden izmed dedičev to zahteval.

Za zdravo prostato malo paprike in reden seks

RIM - V Italiji letno zbolijo za rakom na prostati 46.400 moških, 7 tisoč pa jih zaradi te bolezni umre. Italijansko društvo za urologijo (SIU) je zato ob 14. septembru, evropskem dnevu zdravstvene informacije, objavilo seznam desetih pravil, ki naj bi jih moški spoštovali. V njem je med drugim poudarjeno, da prekomerno uživanje pekoče paprike pospeši nevarnost tovrstnega obolenja, medtem ko naj bi jo redno spolno življenje manjšalo.

UNIVERZA - Vstopni izpiti na medicinskih fakultetah

Mussi za zelo trdo roko

Minister za odstranitev vseh, ki so vpleteni v korupcijo - Na univerzi v Catanzaru bodo izpit ponovili - Sodni preiskavi tečeta tudi v Bariju in Messini

RIM - Po škandalu, ki je izbruhnil okrog vstopnega izpita na medicinskih fakultetah, je pristojni minister Fabio Mussi napovedal, da izpitolov na državni ravni kljub napakam v vprašalniku (zgrešena sta bila dva na 80) ne bodo razveljavili, odkrili in odstranili pa bodo tiste, ki so vpleteni v korupcijo: »Ne bom imel miru, dokler skorumpirani profesorji z univerze v Apuliji ne bodo izgnani z univerze,« je pribil minister.

Mussi je za mnenje o veljavnosti izpitolov zaprosil državno advokaturu. Zaključek je bil, da »ne obstajajo pogoji za razveljavitev na vseh sedežih, to bi bila krivica za vse tiste, ki so se vedli pošteno,« je na tiskovni konferenci povedal Mussi in spomnil, da se takšne napake ne dogajajo prvič. Leta 2000 so razveljavili eno od vprašanj, leta 2005 pa so ocenili kot veljavno eno od vprašanj, čeprav je imelo dva pravilna odgovora. Izredno oster pa je bil do komisije, ki je izdelala vprašalnik: »Zelo hudo je, da je deset priznanih profesorjev naredilo napake pri dveh od 80 vprašanjih, to je ne-

sprejemljiv odstotek,« je izjavil Mussi. Eno je imelo dva pravilna odgovora, eno pa vseh pet zgrešenih.

Poglavje zase so goljufije okrog vstopnega izpita. Rektor univerze v Catanzaru se je odzval na ministrov apel in je sklenil, da selekcijo ponovi. V Catanzaru naj bi namreč kuverte z vprašalnikom predčasno odprli, o čemer teče preiskava. Sodno preiskavo so uvedli tudi v Bariju in Mussi je napovedal, da bodo izključili tiste študente, ki so vanjo vpleteni. Obenem se je obrnil na državno tožilstvo v Messini s prošnjo, naj skuša ugotoviti, kaj se je dogajalo na tamkajšnji univerzi, kjer je bilo sumljivo veliko študentov, ki so nalogo opravili z najvišjo oceno.

Oglasilo se je tudi združenje univerzitetnih študentov UDI in zahtevalo, naj bi vstopni izpit razveljavili po vsej državi: »S tem, da probleme skušamo omejiti na nekatere univerze kot "grešne kozle", pravijo pri združenju, »ne bomo rešili že patološkega vprašanja, kot je tisto s programiranim številom.«

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.it

Primorski
dnevnik

ŠOLA - Včeraj se je uradno začel šolski pouk v Deželi FJK

Vesela družčina otrok in učencev prestopila šolski prag

Najbolj nestrpni so bili prvošolčki - Učenci in dijaki so se seznanili s smernicami letošnjega šolskega leta

Šolski zvonec je bil včeraj neizbežen. Pouk se je torej uradno začel tudi v vseh ostalih šolah in vrtcih v Furlaniji Juljski krajini, tudi v tistih s slovenskim učnim jezikom.

Pisana družčina otrok, učencev in dijakov je ponovno prestopila šolski prag in učilnice, ki so skoraj tri mesece samevale, so spet zaživele. Nestrpnost in hkrati neizmerna radovednost sta včeraj kar žareli z obrazov malih prvošolčkov. V spremstvu staršev so vstopili v nove razrede, sedli v klopi in v tišini prisluhnili učiteljici, ki jih je s prijaznimi besedami uvedla v novo okolje, v katerem bodo preživeli naslednjih devet mesecev. Šolske urice bodo prav gotovo minevale v veselem vzdušju.

V večnamenskem prostoru, v t.i. Kettejevi dvorani na osnovni šoli Josip Ribičič pri Sv. Jakobu je otrokom in njihovim staršem v imenu ravnatelja Marjana Kravosa izrekel dobrodošlico učitelj Marjan Coretti. Predstavil jim je učitelje, ki bodo skrbeli za otrokovo vzgojo, prikazal šolski koledar in pa pravilnik ter se zaustavil pri začasnem urniku. Učitelji oziroma raz-

redniki so nato pospremili učence v razrede, kjer so jim nakazali smernice letošnjega šolskega leta in jih seznanili s projekti oz. šolskim programom.

Veselo je bilo včeraj tudi v Zgoniku, kjer sta malčke pričakala občinski odbornik Igor Gustinčič in ravnatelj Marko Jarc; učencem in učiteljem osnovnih šol 1. maj 1945 in Lojze Kokoravec - Gorazd sta zaželela uspešno šolsko leto. Dopoldne se je zgonski občinski odbor sestal z novo nameščenim ravnateljem Didaktičnega ravnateljstva Nabrežina Markom Jarcem, kateremu je zgonski župan Mirko Sarđoč predstavil problematiko šolskega omrežja v občini in ga obenem seznanil s tesnim sodelovanjem med upravo in šolama ter vrtcem; veliko je namreč vzgojnih oz. šolskih projektov, ki jih občina finančno podpira in pri katerih so soudeležena tudi krajevna športna ter kulturna društva. Sogovornika sta potrdila skupno vizijo pri nadaljnjih oblikah sodelovanja in željo po iskanju skupnih odgovorov za vsestranske izzive, ki jih od izobraževalnega področja zahteva sodobni čas.

Od leve proti desni: vesel prvi dan pouka v zgonski osnovni šoli, ponovno srečanje učencev šole Josip Ribičič in radovedni prvošolčki v klopih šole Fran Milčinski

TRŽAŠKA UNIVERZA - Predavanja za spoznavanje študija fizike

Vabljeni izzivi študija fizike

Zvrstilo se je več srečanj s profesorji - Predvidena tudi vodena ogleda laboratorijev znanstveno raziskovalnega središča Area Science Park

Torkovo predavanje znanstvenika Maura Masserottija o soncu

KROMA

Mladi, ki vam je fizika pri srcu in bi radi pogloblje spoznali to študijsko smer, pozor! Fakulteta za fiziko pri tržaški univerzi prireja v teh dneh serijo srečanj s profesorji z namenom, da študente prvih letnikov (pa tudi dijake višjih srednjih šol) uvede v zgoraj omenjeni študij.

Pred samim začetkom predavanja so v torek ob prisotnosti predsednice tržaške pokrajine Marie Tereze Bassa Poropat in rektorja Francesca Peronija podelili nagrado prof. Paolo Poropat za diplomirance. Letos sta jo prejela študenta Andrea Taracchini za triletni diplomski tečaj z nalogo »Approssimazione semiclassica in meccanica quantistica via Path Integral« in pa Matteo Montagnese za specialistični diplomski študij z diplomsko nalogo »Proprietà elastiche e termodinamiche di nanostrutture periodiche studiate con tecniche ottiche risolte in tempo«. Po slovesnosti pa so se zvrstila predavanja o soncu, kvantni fiziki in raznih oblikah praznine.

Popoldan je bil posvečen okrogli mizi na temo fizika in šport. Na srečanju so predstavili projekt, ki bo letos vključeval

veščine jadranja in smučanja in bo razdeljen na dva dela. Poleg včerajšnjega informativnega srečanja je na sporedu še nekaj predavanj ob prisotnosti športnikov in pa univerzitetnih raziskovalcev. Ob zaključku teh srečanj bodo mladi udeleženci morali opraviti test; kdor ga bo opravil brez napak, bo vključen v naslednjo fazo, se pravi v praktični del.

Včeraj dopoldne je na Oddelku za fiziko (v Ul. Valerio 2) beseda stekla o fiziki in energiji, o svetlobi in materiji, o spoznavanjih vesolja in računski fiziki, popoldne pa je bila na sporedu okrogla miza, ki je poglobila delovanje oziroma poklic fizika. Štirje profesorji so predstavili lastne delovne izkušnje v sektorju fizike in okvirno nakazali bodoče delovne perspektive. Današnji in jutrišnji popoldan bosta posvečena vodenim ogledom laboratorijev pri znanstveno raziskovalnem središču Area Science Park na Padričah oz. Bazovici. Zbirališče bo ob 15.30 na avtobusni postaji linije 51 pri univerzi. Podrobnejše informacije lahko zainteresirani poiščejo na spletni strani <http://physics.units.it/>.

WARTSILA - Odprli nove obrate v vrednosti 18 milijonov evrov

Dodatnih 15 milijonov za razvoj tovarne velikih motorjev

Proizvodnja se bo v prihodnjem letu povečala za 30 odstotkov

Dve novi produktivni liniji, center za poklicno izpopolnjevanje osebja in novo poslojpe za osebje ter raziskovalne oz. razvojne dejavnosti na območju tovarne velikih motorjev v dolinski občini so nekatere novosti, ki bodo še okrepile dejavnost tovarne in ki je jih družba Wartsila predstavila včeraj dopoldne na Pomorski postaji. Vrednost naložbe je bila 18 milijonov evrov, finski koncern pa namerava do konca prihodnjega leta investirati v tržaški obrat dodatnih 15 milijonov evrov.

Vest je posredoval predsednik družbe Ole Johansson v sklopu dneva Customer Day (dan klienta), ki se ga je udeležilo več kot 40 strank Wartsile iz Evrope in seveda Italije. Srečanje je potekalo dopoldne na Pomorski postaji, kjer je vodstvo družbe ob udeležbi predsednika in pooblaščenega upravitelja družbe Wartsila Italia Sergia Razeta predstavilo lastno delovanje, perspektive in strategije za prihodnost. Po kosilu so si udeleženci ogledali tovarno velikih motorjev, nov produktivni obrat in izpopolnjevalno središče »Wartsila Land And Sea Academy Training Center«. Sledilo je uradno odprtje novih prostorov, ko je trak odrezal finski veleposlanik v Italiji Pauli Makela.

Z novimi strukturami bo Wartsila konkurenčnejša in bo torej kos povpraševanju, ki se stalno veča, je naglasil predsednik Johansson in obenem poudaril izboljšanje kakovosti tako proizvodov kot storitev oz. dobave motorjev. Lani so namreč v ladjedelniškem sektorju zabeležili rekordno številno naročil, ki se bo po njegovem predvidevanju letos še povečalo. To pomeni, da naj bi se promet Wartsile zvišal za okrog 15 odstotkov. Na ladjedelniškem področju se je povpraševanje še zlasti povečalo na Kitajskem, vendar je povpraševanje še zlasti v vzponu na področju proizvodnje energije. V tem smislu je vedno bolj razširjena potreba po gradnji elektrarn, ki bodo neodvisne od električnega omrežja.

Tržaška tovarna velikih motorjev doživlja skratka izreden razmah, ki se je začel leta 2003. Takrat je bilo v njej zaposlenih skupno 1.090 ljudi, po letošnjih 100 novih zaposlitvah pa je danes njihovo število 1.380. Proizvodnja se je v obdobju 2004-2005 podvojila, v letih 2005-2006 se je povečala za dodatnih 50 odstotkov (danes proizvaja 200 motorjev na leto), medtem ko se bo v bližnji prihodnosti po oceni managerjev Wartsile povečala še za 30 odstotkov. (A.G.)

Udeleženci srečanja so si ogledali tovarno

KROMA

BENCIN - Opozorilo predsednika Trainija

Velika skrb za usodo kontingentov po nižani ceni

Bolj kot se bliža konec leta, bolj se veča zaskrbljenost nad usodo bencina po nižani ceni. Včeraj se je oglašil Pio Traini, deželni predsednik Figisc (italijanska federacija upraviteljev cestnih bencinskih črpalk). Traini je poudaril, da si je treba zavijati rokave, če hočemo rešiti kontingente goriva po nižani ceni. Obenem je izrazil zaskrbljenost, ker po njegovem mnenju temu zapletenemu problemu posvečamo premalo pozornosti.

Predsednik Traini v tiskovnem sporočilu opozarja, da bi se moral kdo vendarle zavzeti za ohranitev kontingentov, »na problem opozarjamo že mesece in mesece,« je naglasil, »vendar zgloda, da se na politični ravni ne zavedajo izredno hudega udarca, ki bi ga izguba goriva po nižani ceni imela v deželi.« Ne smemo pozabiti, je še dejal Traini, da se samo na Goriškem z gorivi ukvarja okrog 60 podjetij s približno 200 uslužbenci.

UNIJA ISTRANOV - Spomenik na Koroškem V spomin na istrske in nemške begunce

V Krki na Koroškem bodo v soboto slavnostno odkrili spomenik posvečen istrskim in pa nemškim beguncem, ki so bili po drugi svetovni vojni izgnani v Avstrijo (predvsem kočevski in sudetski Nemci). Pobudo je včeraj na tržaškem županstvu v sklopu tiskovne konference predstavil predsednik tržaške ezulske Unije Istranov Massimiliano Lacota, ob prisotnosti predsednika Federacije nemških izseljencev in izgnancev v Avstriji Leopolda Anderwolda in podpredsednika izseljenih sudetskih Nemcev Bernharda Gubitza. Lacota je uvodoma opozoril, da je spomenik sad plodnih in dolgotrajnih odnosov med Unijo Istranov in Združenji nemških izgnancev v Avstriji ter da je to prvi tovrstni spomenik zunaj italijanskih meja. Lacota je obenem napovedal, da bo naslednje leto dokončno ustanovljen večji mednarodni organizem, Evropska unija beguncev in izgnancev.

Včerajšnjega srečanja se je udeležil tudi tržaški župan Roberto Dipiazza, ki je z veseljem pozdravil pobudo, ki bo pretrgala petdesetletni molk v zvezi z dogaja-

njem okrog ezulov. »Gre za poklon, vsem žrtvam te tragedije. Zgodovino ne pišejo namreč samo zmagovalci, ampak tudi vsi tisti, ki so tako ali drugače trpeli,« je poudaril župan in obljubil, da se bo v soboto tudi sam udeležil praznovanja v Krki.

Ob odkritju spomenika bodo v tamkajšnjem muzeju »della Patria« odprli tudi razstavo o istrskem eksodusu, ki sta jo uredila Unija Istranov in združenje Ir-ci. Po Lacotovih besedah se bo sobotnega dopoldanskega slavnostnega odkritja dvometrskega železnega oz. jeklenega spomenika, ki ponazarja istrski grb, se pravi kožo na modri podlagi, nad katero kraljuje italijanska trobojnica in ga je izdelal istrski kovač Dario Giovannini, udeležilo veliko uglednih gostov. Ob koroškem deželnem glavarju Jörgu Haiderju in številnih predstavnikih krajevnih združenj, se bodo v Krko pripeljali tudi italijanski evropski poslanec Luca Romagnoli (član skrajne desničarske skupine Fiamma tricolore), več županov iz Koroške, trbiški župan Renato Carlantoni in pa poslanec NZ Roberto Menia. (sas)

KRIŽ - Oxis zapira

Drevi prvi od zaključnih večerov

Priljubljeni lokal Oxis se počasi a žal neizogibno pomika proti koncu dejavnosti in s tem bo, upajmo le za kratek čas, tudi konec koncertne dejavnosti, ki se je pričela, ko sta lokal leta 1995 prevzela Igor in Lili. 31. oktobra bo namreč Oxis zaprl vrata. Bogata in pestra ponudba koncertov, ki se je v letih vrstila na tem prizorišču, kjer je nastopilo preko šestdeset skupin, je vedno privabila obilo obiskovalcev. Spomnimo se odličnih koncertov, ki so jih na tem odru izvedli, če navedemo le nekatere: Kraški ovčarji, Jimmy Joe Band, The Snifferson family, Zamejski kvintet, Dirty fingers, Fottutissimi (iz Pesara) in Mr. Igor (iz Rima), ali pa pustnih veselice, selekcij za Rock Otočec in dobredelnih koncertov za fundus Live Aid. Oder Oxisa je bil tudi namenjen novim skupinam, ki so se lahko predstavile občinstvu. Upravitelja lokala, Igor in Lili, sta za preostali pol drugi mesec delovanja sklenila, da se

Oxis poslovi od prijateljev na kar se da najboljši način, in sicer prav z dobro glasbo. Tako se bo že jutri dogodil prvi koncert zaključne sezone, ki jo bo otvorila skupina The Robles. To je skupina, nastala leta 1965, ki je kmalu postala zelo znana na našem ozemlju. Obstajala je do začetka 70. let, v zadnjem času pa so se člani zopet združili in začeli ponovno z vaji. Tako so pevec Paolo Baricelli, basist Robi Slama, bobnar Diego Fava (ti trije so tudi prvotni člani ansambla), klavirist Dario Maurel ter kitarist Marino Molinari začeli nastopati in v zadnjem času smo jim lahko prisluhnili med drugim na Junjskih večerih v Dolini. Kaj pa nam bodo zaigrali na drevišnjem koncertu? Seveda dober beat iz zlatih časov. Koncert se bo pričel ob 21.30 uri, za prihodnji teden pa sta predvidena kar dva glasbena večera, v četrtek s skupino Alter ego, v petek pa bo igral Franco Toro. (Pan)

Stavka pri Trieste Trasporti

Prevozno podjetje Trieste Trasporti opozarja, da v soboto, 15. septembra, lahko pride do nevspečnosti pri rednem opravljanju prevozne službe in v uradih. Bazni sindikati so namreč oklicali 24-urno stavko, bodisi za šoferje kot za notranje osebje. Stavka ne bo prizadela šolabusov, ki bodo redno vozili, zagotovljene bodo tudi minimalne storitve, in sicer avtobusna povezava od 6. do 9. ure ter od 13. do 16. ure.

Urniki obiskov svetilnika

Tržaška pokrajina obvešča, da je svetilnik na Greti odprt javnosti vsako nedeljo od 10. do 15. ure. Ob tradicionalni Barcolani pa ga bodo odprli tudi v petek, 12. oktobra, v soboto, 13., ter v nedeljo, 14. oktobra, prav tako od 10. do 15. ure.

Občina Devin-Nabrežina na prireditvi Friuli.doc

Tudi Občina Devin Nabrežina bo sodelovala na prireditvi Friuli.doc, ki se bo odvijala v Vidmu od 13. do 16. septembra. Občina bo gostja konzorcija Trieste da gustare, ki bo imel svoje razstavne prostore na trgu Garibaldi. »Za občino je to nova nepogrešljiva priložnost za promocijo ozemlja skupaj z gospodarstveniki na odlični izložbi, kakršna je sejem Friuli Doc.«, je povedal Massimo Romita, odbornik za turizem Občine Devin Nabrežina. »Menim, da smo z našo udeležbo skupaj z drugimi občinami iz pokrajine, ki so se odzvale na vabilo konzorcija, ubrali pravo smer za predstavitev ozemlja, na katerem živimo, neposredno v okviru naše dežele.« Friuli Doc je največja agroživilska prireditve v Furlaniji, ki je bila prvič organizirana leta 1995. Glavni cilji so obogatitev turistične ponudbe in ovrednotenje ozemlja ter priložnost za zabavo in praznovanje.

Ustavili dva tujca

Po aretaciji 22-letnega Senegalca, proti kateremu je bil že pred enim letom izdan odlok za izgon, je mestna policija ustavila še enega Senegalca, ki je na plaži v Barkovljah prodajal razne izdelke, nekateri so imeli ponarejeno znamko. Moškega, starega 42 let, so odpeljali v policijske urade, bil je brez dokumentov in dovoljenja za bivanje. Zatem so ga premestili v neki sprejemni center v mestu, kjer revež čaka, kaj bodo z njim ukrenili.

Baraka za orodje postala hišica s pogledom na morje

V začetku je bila manjša baraka, v katero so spravljali orodje, ki je služilo pri delu v njivi. Sčasoma pa se je baraka spremenila v čedno hišico s pogledom na morje. Delno je bila grajena iz kamna, delno iz lesa, v njej je manjša kuhinja z mizo, foteljem, hladilnikom, mikrovalovno pečico. Poslojpe ima samo eno pomanjkljivost, zgrajeno je na črno in sedaj bodo lastniki imeli precej sitnosti. Hišica se nahaja na obali pod Križem, tamkajšnje območje pa je zaščiten. Odkrila jo je mestna policija, iz urada, ki je pristojen za gradbeno področje. Agente je nekdo opozoril, potem ko so lastniki hišice začeli obnavljati enega od podpornih zidov in zemljo pustili na plaži. Tudi za obnovo podpornega zidu niso imeli nobenega dovoljenja.

Usodna odločitev

Rilkejeva pešpot je bila včeraj spet nema priča usodni odločitvi, tokrat 57-letnega moškega iz Tržiča. Potem ko je avtomobil pustil na parkirišču, je pot nadaljeval peš. Našli so ga pod steno nedaleč od restavracije Caravella, v bližini nekdanje čistilne naprave. Osebje službe 118 je gasilce poklicalo okrog 9.30, prišli so z openske postaje, pridružila se jim je ekipa SAF (reševanje v jamah, na stenah in rekah) z glavne postaje v Ul. D'Alviano. Žal moškemu niso mogli več pomagati. S primerom se ukvarja policija iz Devina.

GROPADA - Vaško srečanje o odcepitvi kraških rajonov

Negodovanje nad Trstom, a pomisleki o novi »kraški občini«

Udeleženci omenili možnost tudi drugačnih rešitev - Sinoči srečanje v Trebčah

Negodovanje nad tržaško občino zaradi zapostavljanja kraškega ozemlja je veliko, ustanavljanje nove občine, ki bi zaobjela oba kraška rajona, pa je vprašljivo. To je prišlo do izraza na torkovem srečanju, ki ga je delovna skupina za referendum o novi »kraški občini« priredila v dvorani KD Skala v Gropadi.

Sestanka se je udeležilo 66 vaščanov. Po uvodnem pozdravu predsednice društva Sonje Milkovič je koordinator delovne skupine za pripravo referenduma o »odcepitvi« obeh kraških rajonov Dario Vremec predstavil smisel pobude in pravni postopek, ki naj bi privedel do nove upravne enote na Krasu. Podčrtal je, da je pobuda povsem zakonita, saj se opira na določila deželnega zakona št. 5 iz leta 2003. Obširno se je zaustavil ob pomanjkljivostih občinske uprave in zapostavljanju kraškega ozemlja. Omenil je najnovejšo gradbeno posego, ki bodo še bolj izkazali kraško okolje (izrecno je omenil skorajšnja gradnja sedmih novih stanovanjskih enot v kriškem bregu, češ da gre za povsem aktualno dnevno novico, ki pa jo je Primorski dnevnik objavil že pretekli teden...).

Edinole nova upravna enota naj bi ponudila možnosti za učinkovit razvoj; upravitelji bi bili bližji ljudem in teritoriju, ker jih poznajo, je poudaril Vremec.

Tržaški občinski svetnik Stefano Ukmar je vrnil črvček dvoma v njegovo izvajanja. Deželna uprava bi težko pristala na referendum, ker obsega območje, ki naj bi se odcepilo od občine, več kot polovico občinskega ozemlja, kar je za občino »relevantno«. Tudi možnost združitve kraških rajonov z obstoječimi kraškimi občinami je vprašljiva, saj so jo župani okoljskih občin že zavrnili. Kraška rajona imata že svoje predstavnike, to so rajonski svetniki, sedanja pobuda pa pomeni delegitimiranje rajonskih svetov, je opozoril Ukmar in »odcepitveno pobudo« ocenil kot »votlo skatlo, brez vsebine«.

Poseg svetnika Levih demokratov je razvnel razpravo. Tako so nekateri udeleženci hoteli izvedeti, ali obstajajo poleg »odcepitve« - druge možne poti, in ali je, na primer, možno povečati pristojnosti rajonskih svetov. Vremec je odgovoril, da je podoben poskus izpred petnajstimi leti, klavirno propadel.

Omenjena je bila združitve obeh kraških rajonskih svetov, kar je navsezadnje predlagala tudi tržaška občinska uprava, vprašljivo pa je, ali bi imel večje pristojnosti.

Ena od udeleženk je spomnila, da ima kraško ozemlje že svoje izvoljene predstavnike, to je rajonske svetnike. Hotela je izvedeti, ali bo novi odbor za referendum nekakšni »paralelni organ« rajonskim svetom, in ali sta se rajonska sveta že izrekla o predlogu ustanovitve nove »kraške občine«. Obenem je popravila Vremca, ki je bil uvodoma izjavil, da je bila Kraška gorska skupnost »ukinjena mnogo let prej«. V resnici je bil lani odobren deželni zakon, ki dopušča možnost ustanovitve nove Kraške gorske skupnosti. Nadalje je opozorila, da bi šla odcepitev v nasprotno smer od sedanjega trenda združevanja občin, kar omogoča bolj smotno izkoriščanje razpoložljivih sredstev.

Skratka: v Gropadi je bilo slišati mnogo pomislekov na pobudo o »odcepitvi«, predvsem glede finančne samozadostnosti nove upravne enote. Nekateri so menili, da bi morali pripraviti podrobnejši načrt, kako naj bi nova občinska struktura »shajala«. Pobudniki so na te očitke odgovorili, da bo za to že čas po referendumu.

Na srečanju sta bila izbrana dva predstavnika vasi, Egon Gornik in Flavio Ghezzi, ki bosta sodelovala pri pripravi predlogov za posege v vasi in jih predložila odboru za referendum.

Sinoči je bilo srečanje v Ljudskem domu v Trebčah. Danes bi moralo potekati podobno srečanje na Opčalah, a je bilo preloženo na petek, 21. septembra.

Udeleženci torkovega srečanja v Gropadi

KROMA

OBČINA - Fulvio Sluga, uslužbenec in mestni redar

Bivši odbornik toži občino

Občinska uprava pa ga je imenovala v vodstvo podjetja Trieste trasporti...

Za časa prvega županovanja Roberta Dipiazze je bil občinski odbornik, član občinske uprave, sedaj pa toži občino, sicer pa tuževa, naj mu prizna boljše (in tudi ekonomsko bolj donosno) delovno kategorijo. Tržaški občinski upravi ni preostalo drugega, kot da se je odzvala na tožbo.

Protagonist sodne zgodbe je predstavnik Nacionalnega zavezništvja Fulvio Sluga, nekdanji občinski odbornik, sicer pa tudi mestni redar in torej občinski uslužbenec. 28. oktobra 2002 je bil vključen v delovno kategorijo PLA1, s čemer pa se Sluga ni strinjal. Slabih pet let po sistem ukrepu (11. junija letos) se je pritožil na sodnika za delo na tržaškem sodišču in - na podlagi enotne deželne delovne pogodbe o javnih uslužbencih - zahteval, naj mu občina prizna vključitev v de-

lovno kategorijo PLA3. V prizivu je nadalje zahteval, naj mu občina izplača razliko pri plači, vključno z obrestmi, in poravnava sodnih stroškov.

Občinski odbor je o prizivu Fulvia Sluge razpravljal na seji dne 23. avgusta. Seje so se udeležili vsi člani odbora, razen odbornika za javna dela Franca Bandellija. Podrobnosti o tožbi pripadnika Nacionalnega zavezništvja je orisal njegov strankarski kolega, Paris Lippi, sicer podžupan in odbornik za pravna vprašanja. Pojasnil je, da vključitev Sluge v delovno kategorijo PLA1 »odgovarjajo navodilom, ki jih je v tej zvezi neposredno posredovala deželna agencija javnih uprav Areran« in smatral, da bi se morala tržaška občina odzvati na tožbo pred sodnikom za delo ter zahtevati, naj le-ta

zavrne priziv Fulvia Sluge. Sodna nujna je torej tokrat postavila v drugi plan prijateljske in strankarske vezi.

Občinski odbor je soglasno odobril Lippijeva izvajanja in sprejel odlok, s katerim je dejansko »sprejel« sodni izziv občinskega uslužbenca, mestnega redarja Fulvia Sluge.

Tožba je res svojevrstna. Že dejstvo, da občinsko upravo toži nekdanji občinski odbornik, in to za ukrep, ki je bil sprejet prav za časa, ko je bil odbornik, je dokaj čudno. Dodati pa je treba, da je Fulvio Sluga tudi podpredsednik podjetja Trieste trasporti. V vodstvo prevoznega podjetja ga je imenovala prav tržaška občinska uprava. Očitno zato, ker mu je zaupala. Sedaj pa ji nekdanji odbornik, uslužbenec, mestni redar in podpredsednik vrača zaupanje s... tožbo.

REPEN - Kraška hiša

Pesniški večer

Ace Mermolja in Marij Čuk o svoji najnovejši pesniški zbirki -

V Galeriji Kraške hiše v Repnu se bodo jutri zvečer ponovno prižgale luči: povod za tokratni dogodek bo srečanje s pesniško dvojico, ki že dolgo stopa v nekakšnem parnem koraku v svetu poezije. Na pogovor vabita Ace Mermolja in Marij Čuk, in sicer ob izidu njihovih pesniških zbirk To ni zame (Mermolja) in Zibelka neba in dna (Čuk). Oba sta tako v naši sredini kot v širšem slovenskem prostoru dobro poznana kot trezni in razmišljujoči osebnosti, vpeti v vsakodnevno kulturno in družbeno dogajanje (ne samo) manjšinskega prostora. Kar nekaj skupnih izkušenj ju veže na človeškem, novinarskem in pesniškem področju. Letos sta istočasno izšli pri ZTT-ju njuni novi zbirki poezij.

Ace Mermolja se k izidu samostojne zbirke vrača po dobrih sedmih letih, leta 1999 je namreč izšla knjiga Drobci na parketu, najnovejša pa nosi naslov To ni zame. Mermolja, pesnik, intelektualec in kulturni delavec, ki je zaradi življenja in dela ves čas razpet vsaj med Gorico, Trstom in Čedadom, sega veliko dlje, geografsko in duševno. Njegov poklic nenehno zahteva globlje razmišljanje in se prepleta s pesniškim ustvarjanjem. To je privedlo do nove zbirke 46 poezij, ki ponujajo, z besedami Mirana Košute, »seizmograf drobnih doživetij, misli, izkuste, čustvene vsakdanjosti v svetu brez bogov in idealov, kjer sredi relativnosti tisočeri resnic domuje zbegani, notranje razseljeni, razcefrani in nevrotični novoveški jaz.«

Marij Čuk je novo zbirko naslovil z ironičnim Zibelka neba in dna. Čukove pesmi, zbrane v tej knjigi, so vse prej kot kakšno nedolžno pozibavanje med budnostjo in snom. So tr-

da prebujenost sredi eksistencialnih stisk, ki se možko otepa vsakršnega sentimenta. Med "nebom" in "dnom" tudi ni nobene zanesljive razdalje, vse je tesno skupaj in pogreljivo v eno ali drugo smer, in nikjer ni več romantičnega azila za tako imenovano lepo dušo. Povsod je na preži današnji nič in praznina, obdaja nas svet ravnodušja in brez vertikalne orientacije. Kosovelovi prizori moderne "evakuacije duha" so bili porazni, vendar so imeli zraven tudi svoje zanesljivo pokončno nasprotje, tu pa je pred našimi notranjimi očmi svet brez tira in smeri, svet "brez severnice" kot je zapisano. Tudi Čukov krajinski scenarij je precej daleč od tistih, ki smo ji vajeni v liriki. To je že "Kras brez brina" in "val brez galebov", na obali pa nekdo, ki je "kot ribič brez mreže". Med stihmi ni nobene brinjeve več, so le živali, ki pičijo ali ugriznejo.

Oba avtorja sta trdno zasidrana v vsakdanje življenje, v svet ravnodušja, razcefranosti in nevrotičnosti, imata pa svoj ventil, ki jima daje možnost, da se od vsega neželenega in neprijetnega odmakneta. Kje iščeta moč in opoj, ki jima dobesedno daje krila, da s pomočjo besede poletita drugam, v druge in drugačne dimenzije? O sebi in lastnih izkušnjah v vsakdanju in poeziji se bosta v jutri zvečer ob 20. uri Mermolja in Čuk pogovarjala z Alenko Florenin, pa tudi z vsemi, ki se jim bodo pridružili na srečanju besede in misli.

V okviru večera, ki ga prireja Zadruga Naš Kras in ZTT, bo na ogled tudi fotografska razstava Sergia Ferrarija Ljudje - Gente.

VERDI

Uvodna dogodka posvečena Pavarottiju

Pred začetkom simfonične sezone je gledališče Verdi priredilo dodatno tiskovno konferenco za napoved posvetila otvoritvenega koncerta, s katerim se bo tudi naše mesto poklonilo nepozabnemu »kralju visokega C-ja«. S spominom na komaj preminulega tenorista Luciana Pavarottija in trenutkom zbranosti je predsednik Giorgio Zanfagnin uvedel v srečanje, ki je v prvi vrsti skušalo poudarjati nov značaj in usmeritve upravnega in umetniškega odbora. Optimistični pogled na bodočnost, večja pozornost do mlajše publike, previdno upravljanje denarja in želja po kakovostni rasti so načela delovne ekipe, ki se že veseli prvih rezultatov oz. pozitivnega obračuna zaključne operetne sezone in spodbudnega začetka nove abonmajske kampanje. Tudi obeti za simfonično in operno sezono kažejo s prvimi podatki o prodaji abonmajev zelo pozitiven odziv publike, ki s svojim zanimanjem izkazuje zaupanje v bolj odprto in prožno kulturno ter gospodarsko politiko gledališča, za katerega »kakovostno delovanje ni nujno povezano z zadolževanjem«.

Umetniški vodja Umberto Fanni je na kratko ponovil že znane vsebine simfonične sezone, v okviru katere bo nastopilo sedem dirigentov, med katerimi večina prvič v Trstu ali celo v Italiji. Med temi je mlad, a že uveljavljen izraelski dirigent Dan Ettinger, ki bo vodil orkester gledališča Verdi na otvoritvenem večeru in je za trenutek prekinil vajo, da bi izrazil svoje vtise o izkušnji v tržaškem gledališču. Ettinger redno deluje v državni operi v Berlinu kot dirigent opernih in simfoničnih del in prav razlika med kreativnimi italijanskimi in samozavestnimi, urejenimi nemškimi orkestrami je predstavljala zanj največjo spodbudo v novem delovnem okolju. Ettinger bo prvič v svoji karieri pristopil k zahtevni Mahlerjevi partituri. Skladba predvideva tudi nastop dveh solistk; pri pevski zasedbi je prišlo do zamenjave, kar bo omogočilo tržaški publikli, da prisluhne petju sibirskesopranistke Eteri Gvazava, ki se je uveljavila pred leti z nastopom v znani produkciji mozartove opere Cosi fan tutte v režiji Giorgia Strehlerja in v odmevni filmski produkciji Traviata v Parizu, kjer je pela v glavni vlogi. Altistka bo kot napovedano Mette Ejsing.

Simfonična sezona bo letos daljša, z dodatkom dveh posebnih večerov v duhu glasbene kontaminacije med jazzom in resno glasbo. Mladi do 26. leta starosti bodo lahko kupili vstopnice za vse koncerte simfonične sezone po zelo ugodni ceni (5 evrov) in bodo imeli na razpolago tudi posebne abonmaje v okviru nove promocije, ki bo skušala privabljati mlajšo publiko tudi na instrumentalne koncerte, poleg že običajne možnosti ogleda generalk opernih predstav.

Po besedah predsednika Zanfagnina doživlja gledališče pravi prerod, katerega bo nabiral sado ve v prihodnjih sezonah. Program jutrišnjega, prvega koncerta simfonične sezone z Mahlerjevo drugo simfonijo Vstajenje zveni v takih okoliščinah kot voščilo za začetek novega, srečnejšega poglavlja, obenem pa je vsebina primerna za počastitev umetnika, ki je bil in bo ostal nesmrtna legenda.

Pavarotti ni nikoli pel na odru tržaškega opernega gledališča, navzočnost njegovega spomina pa bo zaznamovala tudi otvoritveni večer operne sezone, ki bo prav tako posvečen spominu na slavnega tenorista.(ROP)

**Ravnateljica
Živa Gruden
ob začetku pouka
v prvem razredu
dvojezične nižje
srednje šole
v Špetru**

Zmaga bene

Profesorji, starši, učitelji

Kot je bilo mogoče slišati na včerajšnjem odprtju špetrskega šolskega leta, nosijo največjo zaslugo za ustanovitev srednje šole starši nekaterih otrok. Med njimi so izstopale tiste mame, ki so poletne mesece preživele »na bojni nogi«. »Vse se je začelo, ko so nekega dne pred Občino začeli zbirati podpise proti ustanovitvi dvojezične srednje šole,« pravi Antonella, dolgoletna učiteljica matematike in antropologije na dvojezični osnovni šoli, istočasno pa tudi mama dveh šoloobveznih otrok. »Ljudje so kričali, župan jih je skušal nekoliko pomiriti, s skupino staršev pa sem sedela v bližnji slaščičarni in si ogledovala sceno. Spraševali smo se, kaj bo iz tega. Nato je prišlo poletje, stanje pa se ni bistveno spremenilo, špeterska Občina ni želela podpisati prošnje za ustanovitev šole. Bruna Dorbolo je predlagala, da bi prošnjo lahko položila ustanovili privatno srednjo šolo, tako kot smo pred dvajsetimi leti ustanovili osnovno.« Starši so razumeli, da morajo vztrajati, Giorgio Banchig, predsednik zavoda, ki v Benečiji skrbi za slovensko izobraževanje, jim je bil pripravljen stati ob strani. »Začeli smo iskati primerne prostore, medtem smo se starši dvanajstih otrok odločili, da jih izpišemo iz prvega razreda italijanske srednje šole. Takrat se je tudi porodila zamisel, da bi prošnjo lahko položila zveza beneških Občin (kljub nasprotovanju špeterske uprave). Po podpisu se je vse razvijalo zelo hitro, starši smo vodili »ekipno igro«, vsakdo je prispeval po svojih močeh, vzdušje je bilo zelo prijetno.« Antonella tudi pravi, da bi morali sedaj, ko smo dobili srednjo šolo, začeti razmišljati o novi stavbi. »Ta je premajhna, čez nekaj let bomo potrebovali nove prostore, z načrtovanjem pa bi morali začeti že danes.«

Med tistimi, ki bodo sedeli za katedrom prvega razreda dvojezične srednje šole, je tudi Valentina, predstavnica prve generacije »dvojezičnih otrok«. Mlada profesorica angleščine je bila namreč sredi 80. let med prvimi učenkami dvojezičnega otroškega vrta in osnovne šole. Zanj je to povratek v kraj, v katerem je, kot sama pravi, pustila svoje srce. »Na tista leta me vežejo nepozabni spomini. Z učitelji smo imeli čudovit odnos, v šoli smo se ogromno naučili: na italijansko srednjo šolo sem prišla odlično pripravljena, tudi na klasičnem liceju v Čedadu nisem imela nobenih težav. Upam, da je tisto posebno vzdušje, ki je vladalo na šoli, ostalo nespremenjeno. Poučevati v 1. razredu dvojezične srednje šole je zame vsekakor čudovito doživetje.«

S svojim delom v Špetru je zadovoljna tudi skupina goriških učiteljev. Damijan, Matej in Matjaž se že vrsto let vsakodnevno vozijo v Benečijo. »Dnevno prevozimo osemdeset kilometrov, brez povračila potnih stroškov. Zato se s kolegicama Luano in Greto vrstimo za volanom: vsak teden je eden na vrsti. Pred leti pa se je marsikdo med nami vozil sam.« A tudi takrat se baje niso preveč sekirali zaradi prevoženih kilometrov: zato, ker je delo v Špetru zanimivo, vzdušje na šoli pa posebno prijetno. Tako izhaja tudi iz anekdote, ki so jo lani izvedli med starši: doseženo šolsko znanje, dobro počutje otrok in odnose učiteljev – starši je večina med njimi dodelila najvišjo oceno ... (pd)

Teško bi si predstavljali dvojezično šolo v Špetru brez njene dolgoletne ravnateljice Viviane - Žive Gruden, Tržačanke, ki že trideset let živi v dolinah pod Matjurjem. Včerajšnji prvi dan pouka na novi dvojezični srednji šoli je bil zato priložnost za pogovor o novi šolski ponudbi, a tudi o nekdanji in sedanji Benečiji.

Najprej skoraj obvezno vprašanje: kakšni so vaši občutki ob današnjem prvem šolskem dnevu?

Občutki so mešani. Prevladuje seveda zadovoljstvo, da se je na koncu vse izšlo. Dekret deželnega šolskega ravnatelja je prišel šele včeraj popoldne (v torek; o. pis.), tako da smo si končno lahko oddahnili. Seveda ostaja tudi nekaj skrbi: začasno smo sicer »pokrili« vsa profesorska mesta, čaka pa nas še veliko dela. Razpisati je treba lestvice in spraviti vse v red.

Koliko dijakov obiskuje prvi razred dvojezične srednje šole?

Šestnajst. Prvotno, ko sploh ni bilo še jasno, ali bomo srednjo šolo dobili ali ne, so se za dvojezični pouk odločili starši dvanajstih otrok; sedaj se jim je pridružil še nekaj novih.

So se za to možnost odločili vsi učenci, ki so pri vas zaključili dvojezični peti razred?

Ne, ampak vsi tisti, ki so se odločili, da bodo na italijanski srednji šoli nadaljevali s poukom slovenskega jezika. Manj pa tisti, ki so izbrali nemščino, kar je povezano tudi s krajšim šolskim urnikom. Starši se namreč običajno razdelijo v dva tabora: v tiste, ki želijo, da so otroci čim dlje v šoli in da pridobijo čim več znanja, ter v tiste, ki se bojijo, da otroci ne bodo zmogli in zato izberejo varianto, ki naj bi zahtevala najmanj truda in ne bi obremenjevala otrok.

Je dvojezična varianta torej najbolj zahtevna?

Dvojezična varianta je po svoje zahtevna. Deželni šolski urad je odobril naš predlog, da bi na naši šoli imeli enako število ur kot na slovenskih šolah, kar pomeni dvanajset obveznih in štiri izbirne ure. Ker pa smo vezani na prevoze, ne moremo imeti dnevno po šest ali sedem ur pouka in ga zaključiti ob pol dveh ali dveh. Zato smo se odločili, da obdržimo urnik, ki ga ima osnovna šola, in da je sobota pouka prost dan. To pomeni, da imamo vsako jutro pet ur pouka, katerim je treba dodati tri popoldneve za vse dijake oziroma pet popoldnevov za tiste, ki so se odločili tudi za izbirne ure. To pomeni, da bodo imeli dve dodatni uri slovenščine, zgodovine in zemljepisa (potekali bosta v obliki delavnice, skozi katere bodo otroci spoznavali teritorij) in dve uri nemščine. Po eni strani želimo pač otrokom nuditi isto kot ostale šole, po drugi pa nočemo vsili študija četrtega jezika, saj se vsi naši učenci že učijo slovenščino, italijanščino in

angleščino. Zato želimo, da se glede nemščine sami odločijo.

Kdo sestavlja profesorski zbor?

V večini primerov domačini, čeprav gre tudi za rojake iz Trsta, ki živijo tu v bližini: Vesna Jagodič, Sonia Simonitti, Ivo Sosič, Cinzia Pečar, Valentina Galli, Tamara Baldassi, Fabio Devetak, Donatella Ruttar, Matjaž Pintar. Seveda je ta sestava začasna, potem bo vprašanje lestvic, ki jih bomo razpisali danes ali jutri, kar pomeni, da se bo za profesorsko mesto lahko prijavi vsakdo, ki spoštuje določene parametre. Problem pa je, da lahko profesorji poučujejo na več šolah le v primeru, da imajo vse sedež v isti pokrajini. Poleg tega Videmska pokrajina nima lestvic za poučevanje slovenščine oziroma v slovenščini. Na naši šoli vsekakor tudi za poučevanje italijanščine zahtevamo vsaj osnovno znanje slovenščine.

Iskanje učnega osebja najbrž pogojuje tudi dejstvo, da lahko profesorjem ponudite le delni delovni urnik ...

Seveda so profesorji nekaterih predmetov lahko trenutno pri nas zaposleni samo dve uri tedensko: stanje se bo delno spremenilo, ko bodo zaživi vsi trije razredi srednje šole, čeprav ne bomo za nekatere predmete nikoli dobili katedre. Angleščine bo na primer za vsega skupaj devet ur tedensko, nemščine ali likovne za šest in tako dalje ...

Bo srednja šola sledila istemu dvojezičnemu sistemu kot osnovna?

Tudi na srednji šoli bomo sledili principu ena oseba – en jezik, ne bomo pa vseh predmetov poučevali v obeh jezikih kot v nižjih razredih. V slovenščini bomo ob slovenskem jeziku poučevali še zgodovino in zemljepis, tehnično in glasbeno vzgojo, telovadbo in verouk. Naravoslovje in matematika bosta izključno v italijanščini, čeprav sem se začetno ogrevala za to, da bi ta dva predmeta poučevali v slovenščini, da bi otroci spoznali ustrezno tehnično izrazoslovje. Ampak iz praktičnih razlogov, ker imajo ti predmeti ustrezne natečajne razrede, smo se odločili drugače.

Dvojezično šolo v Špetru vodite vse od njenega nastanka, torej dobrih dvajset let. Kakšni spomini vas vežejo na čas, ko je pouk še potekal v podzemnih prostorih sredi vasi in ne v tej lepi šolski stavbi?

Negotovost je bila takrat dosti večja. Dejansko smo stopali v te-

Šolske vztrajnosti

in nikomur ni bilo jasno, kako se bo zadeva iztekla. Skoraj s strahom čakali, kdaj bodo vstopili karabinjerji in nam rekli: zaprite šolo, ker je tla! Morda je tudi takrat marsikdo nasprotoval naši šoli, nihče pa ni nastopil proti njej, najbrž zato, ker nas niso jemali preveč resno. Naš prvi predlog o ustanovitvi dvojezične srednje šole je bil veliko bolj čen, vsem je bilo jasno, da ga bomo prej ali slej uresničili. Nenazadnje v smer enotnega izobraževalnega procesa tudi ministrske okrožni-ša dvojezična srednja šola nadaljuje predšolski in osnovnošolski cile se očitno drži teh smernic. Najbrž je zato danes nasprotovanje ne-rih tako glasno, a me vseeno preseneča.

Kljub temu pa je sedanje vzdušje veliko bolj ...normalno.

Kot znano je med največjimi nasprotniki nove šole špeterska občina-uprava z županom Manzinijem na čelu. Kakšni so vaši odnosi?

Ne vem, bomo videli. Kolikor vem, je Občina že protestirala pri dežel-šolskem uradu, mislim pa, da šole ne morejo več zaustaviti. Tudi s ka-prizivom ne, saj bi na tak način oškodovali otroke, starše ...

Prav starši nekaterih otrok so tokrat odigrali odločilno vlogo.

Ko se je pokazalo, da je politična volja naklonjena ustanovitvi sred-ole, sem to sporočila staršem. Za novico so dobesedno zagrabili: usta-tev ni bila več možna, ampak so jo starši začeli zahtevati.

Očitno so bili s sistemom in ponudbo dvojezične osnovne šole za-oljni ...

Upam si trditi, da ja: prav gotovo so bili zadovoljni.

Danes, ko odpirate novo srednjo šolo, pa se že pojavljajo prostorski olemi.

Prostorska stiska obstaja. Naš otroški vrtec je že danes premajhen, o italijanski uvedel tako imenovano »seziona primavera«, namenjeno kom, ki so stari od dve do tri leta, je mi zaradi pomanjkanja prostorov omo mogli. To bi lahko bilo nevarno za nadaljnji razvoj naše šolske udbe...

Potrebovali bi torej novo stavbo ...

Ta občinska uprava je pred časom dejala, da bo gradila novo šolo, v eno pa noče v sedanjo zabiti niti žebnja, čeprav bi bilo treba marsikaj ititi: tu imamo eternit, obstaja na primer vprašanje statike oziroma protipotresne varnosti. Zdi se mi, da je gradnja nove

ŠTEVILO UČENCEV IN DIJAKOV VEČSTOPENJSKE DVOJEZIČNE ŠOLE V ŠPETRU V ŠOLSLEM LETU 2007-2008

	1. letnik	skupno
Otroški vrtec	21	62
Osnovna šola	20	110
Nižja srednja šola	16	16
Skupno	57	188

šole samo izgovor, da ne bi popravili stare. Poleti je naše pomožno oseb-je moralo drsati šolska okna in prebeliti zidove, na pomoč nam je priskočil tudi šofer šolabusa. Včasih, če ne gre drugače, pokličem svojega moža, ki sicer rad priskoči na pomoč šoli, ga pa upravičeno jezi, da mora opravljati delo, ki bi ga morala Občina. No, pred nekaj dnevi so nam občinski uslužbenci le pokosili travo ...

Kot Openka, ki se je pred tridesetimi leti preselila v Benečijo, lahko na našo realnost gledate iz nekoliko drugačnega zornega kota. Se tudi vam zdi, da je v mentaliteti ljudi še vedno neka prevelika oddaljenost?

Delno res. Vedno pravim, da je iz Čedad v Trst bližje kot iz Trsta v Čedad: v našem manjšinskem čutenju je še danes tako. Osebo se danes čutim bolj Benečanka kot Kraševka, čeprav imam seveda stike in prijateljstva tudi dol. Od nekdanj pa me je pritegnil ustvarjalni pristop, ki ga imajo Benečani: v Trstu smo vedno bili bolj avstrijski, bolj »kvadrastisti«, tu pa se stvari, tudi manjšinske, doživljajo sproščeno, neobremenjeno. Seveda me včasih prizadenejo ta nasprotovanja, te neumnosti na račun Slovencev ...

Vidite med Benečijo, ki ste jo spoznali pred tridesetimi leti, in tisto, v kateri živite danes, kako razliko?

Danes se stvari spreminjajo. Nezaupanja, ki je bilo značilno za tista leta, ni več. In ne mislim samo na karabinjerje, ki so nas spraševali za dokumente, ali na prepoved fotografiranja, ki je takrat veljala v Benečiji. Mislim na ljudi, ki so vselej umolkli, ko smo vstopili v ošterijo. Tega nezaupanja danes ni več, v psihologiji ljudi so se zgodili pozitivni premiki ...

Poljanka Dolhar

Dolga pot do nižje šole

1980: ustanovitev Zavoda za slovensko izobraževanje

1984: začetek delovanja zasebnega otroškega vrtca

1986: začetek delovanja zasebne osnovne šole

1990: odlok predsednika republike, ki sprejema priziv za priznanje vrtca

1991: didaktično ravnateljstvo jemlje na znanje obstoj vrtca

1992: didaktično ravnateljstvo jemlje na znanje obstoj šole

1994: preselitev v nove prostore

1997: parifikacija dvojezične osnovne šole

2001: podržavljenje dvojezičnega šolskega centra in ustanovitev Didaktičnega ravnateljstva s slovenskim-italijanskim dvojezičnim poukom

2004: na italijanski nižji srednji šoli v Špetru uvedejo dodatne učne ure v slovenskem jeziku

2007: v aprilu področni svet dvojezične šole vloži formalno prošnjo za ustanovitev dvojezične nižje srednje šole

16. julija paritetni odbor podpre prošnjo za ustanovitev srednje šole

18. julija zveza beneških občin podpre prošnjo za ustanovitev srednje šole

20. julija deželni odbor Furlanije Julijske krajine podpre prošnjo za ustanovitev srednje šole

28. avgusta italijansko ministrstvo za šolstvo pristane na ustanovitev dvojezične nižje srednje šole

30. avgusta - ravnateljica dvojezičnega šolskega centra Živa Gruden s pooblastilom Deželnega šolskega urada za FJK podpiše odlok o ustanovitvi prvega razreda dvojezične nižje srednje šole

11. septembra - na šolo prispe odlok Deželnega šolskega urada

12. septembra - začetek pouka v prvem razredu novoustanovljene dvojezične nižje srednje šole. Didaktično ravnateljstvo bo odslej večstopenjska šola.

PRVI DAN POUKA - Za šolo Trinko ter doberdobske, romjanske in vrhovske otroke

V udobnih prostorih je vrnitev v klopi še lepša

Elizabeta Kovic: Občina uredila nov laboratorij kemije - Svečano odprtje šole pred koncem leta

Ravateljica Elizabeta Kovic med obiskom učencev po razredih (levo), Trinkov kip še vedno čaka na primernejšo lokacijo (desno); na spodnji fotografiji otroci ob izhodu iz slovenske šole v Romjanu po včerajšnjem prvem dnevu pouka

BUMBACA, ALTRAN

Bronasti kip Ivana Trinka zaenkrat še vedno tiči v pritlični sobi, svoje mesto pred vhodom v poslopje v ulici Grabizjo pa bo dobil še pred koncem leta. Podstavek, na katerega bodo položili doprtni kip, je v bistvu zadnja malenkost, ki jo goriška šola Ivan Trinko še pogreša. Ko bo tudi to opravljen, bo sedež šole pripravljen za slavnostno odprtje, v pričakovanju nanj pa se je 140 slovenskih nižješolcev včeraj že vrnilo v klopi. Med njimi so z letakom, ki jim je izrekal dobrodošlico, sprejeli 58 prvošolcev, ki bodo porazdeljeni v tri sekcije. Pouk se je včeraj začel tudi za četo 108 učencev slovenske šole v Romjanu, kjer se veselijo obnovljene stavbe v ulici Capitello.

Po dolgoletnih selitvah je prav tako udoben sedež našla tudi nižja srednja šola Trinko. V stavbi v ulici Grabizjo učilnic ne manjka, prostori so svetli in zračni, ob urejenosti notranjštine pa gre omeniti tudi veliko dvorišče, ki ga je pomožno osebje okrasilo s cveticami. Didaktičnim potrebam odgovarja ne nazadnje tudi notranja oprema, ki si jo je šola Trinko »izposodila« pri slovenskih višjih srednjih šolah. »Mize in stoli, s katerimi smo razpolagali, so bili namreč zelo stari, zato sta nam licejski in tehnični pol priskočila na pomoč,« je povedala ravnateljica šole Trinko Elizabeta Kovic in dodala: »Zadovoljna sem tudi z delom, ki ga je občina naredila po Romolijevem julijem obisku. V prvem nadstropju so porušili del stene med dvema razredoma, tako da smo pridobili večji prostor, ki ga bo

mo uporabljali kot laboratorij kemije. V njem nam je občina namestila tudi lijak. Laboratorij kemije je bil lani v pritlični dvorani, kjer bo odslej pouk likovne vzgoje.« Ravateljica je pojasnila, da še pred koncem leta pričakujejo od občine tudi podstavek za Trinkov doprtni kip, nato pa bodo pripravljene na svečano odprtje šole: »Ob tej

priložnosti, ki je v programu pred božičnimi počitnicami, bomo izdali tudi brošuro.«

Ob goriških nižješolcih, ki so že začeli s polnim urnikom, se je včeraj vrnilo v razrede tudi devet učencev osnovne šole na Vrhu in 108 vrstnikov šole v Romjanu. »Pripravili smo sprejem za starše in otroke, ki smo jim predstavili nove učite-

lje. Nato smo imeli sestanek s starši dveh prvih razredov šole v Romjanu, ki smo jim posredovali potrebne informacije,« je povedala ravnateljica Sonja Klanjšček. Počitnice so se včeraj zaključile tudi za malčke vseh vrtcev Večstopenske šole Doberdob. Najbolj številni so otroci vrtca v Romjanu, ki jih je letos 110. (Ale)

GORICA - Jutri Komisar Orban na srečanju s Slovenci

LEONARD ORBAN

V Gorico prihaja jutri evropski komisar za večjezičnost Leonard Orban, po rodu Romun. Na to mesto je bil imenovan januarja 2007, ob vstopu Romunije v Evropsko unijo. Prišel bo na povabilo goriškega inštituta za mednarodno sociologijo ISIG, ki bo z njegovim popoldanskim predavanjem sklenil poletno šolo za univerzitetne raziskovalce na temo Sredozemlja, novega središča EU.

Orbana čaka vrsta obveznosti, med katerimi izstopa posvet z začetkom ob 12. uri v pokrajinski sejni dvorani. Odprl ga bo podtajnik na rimskem ministrstvu za zunanjo trgovino Miloš Budin, udeležili pa se ga bodo krajevni upravitelji in gospodarstveniki iz dežele FJK - s posebnim poudarkom na Goriški -; med gosti bodo tudi romunski veleposlaniki v Italiji, Avstriji, Sloveniji in na Hrvaškem. Posvet na temo evropske večjezičnosti in biznisa se bo zaključil ob 13.30, nakar, predvidoma ob 14. uri, se bo Orban na pokrajini sestal z delželnima predstavništoma Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij; srečanje bo potekalo na pobudo SKGZ.

Evropski komisar bo ob 15. uri v osrednji dvorani goriškega sedeža Tržaške univerze v ulici Alviano imel lectio magistralis na temo Sredozemlja in evropske večjezičnosti za udeležence trinajste izvedbe poletne šole ISIG-a in goriško javnost. Med 17.05 in 17.30 se bo na pokrajini srečal z diplomatskimi predstavniki Mitteleвроpe, zatem bo na istem mestu srečal docente in študente goriškega univerzitetnega konzorcija UISE za evropske študije, med 18.20 in 19. uro pa na sedežu ISIG-a še vodstvo in sodelavce sociološkega inštituta. Orbanu bodo izročili manifest, ki ga med goriškim poglabljanjem na evropske teme pripravljajo udeleženci ISIG-ove poletne šole.

NOVA GORICA - Brulc o megazabavišču Dogovarjali se bodo le kot enakovredni partnerji

Novogoriški župan Mirko Brulc je jutri skical novinarje, da jim predstavi vsebino izredne seje mestnega sveta o projektu megazabavišča; seja bo v torek, 18. septembra, ob 16. uri in jo bo neposredno prenašala TV Primorka.

Kaj Brulc misli, je jasno povedal na slavnostni seji mestnega sveta minulo soboto. »V osnovi se pri tem projektu govori o dveh polih: na eni strani se megazabavišče prikazuje kot izrazito nezaželenega, z vsemi morebitnimi negativnimi posledicami, skratka obstaja strah pred to investicijo v našem prostoru, na drugi strani pa se v megazabavišču vidi izjemno priložnost za razvoj tega območja in za dotok kapitala, od katerega bi imela korist širša regija. Žal mi je, da se v Sloveniji za marsikateri strateški projekt dela nekako, če dovolite, s "figo v žepu". Včasih se ta figa kaže v odnosu do javnosti, včasih do poslovnega partnerja ipd. S figo pa se vse sfiži, pravijo, zato bo potrebno dodati nekaj drugega,« pravi Brulc in dodaja: »Javnost je danes zrela in zahteva od-

govore na jasno zastavljena vprašanja ne glede na to, ali je za ali proti. Pri projektu megazabavišča se tudi osebno ne bom odločil do trenutka, ko bom ocenil, da so znani odgovori na vsa ključna vprašanja, ki zadevajo projekt. Odločitev pred tem trenutkom bi bila po mojem mnenju neodgovorna... Moramo izrecno zahtevati odgovore na vprašanja, ki se nanašajo predvsem na delež lokalnih skupnosti pri upravljanju, infrastrukturne priprave na projekt, vlaganja v lokalno skupnost, koncesijska sredstva, preventivno dejavnost na področju zasvojenosti, vplivov na okolje in podobno. S tujimi investitorji smo pripravljene sodelovati zgolj kot enakovredni partnerji... Statistični podatki o življenju na Goriškem so sicer razveseljivi: brezposelnost še naprej pada, število podjetij raste, v občino se priseljuje vedno več prebivalcev, dobiček podjetij raste, vendar nas ugodne številke ne smejo preslepiti in zavesti na pot še večjih dobičkov. Odločitve morajo biti pretehtane predvsem iz vidika kakovosti življenja.«

GORICA - Župan in odbornica na oširku Culiati in ulici Leopardi

Šola Locchi dobila sedež

Zaradi velikih povšin je pomožno osebje nezadostno, na financiranje pa še vedno čaka tretji sklop obnove

Z leve ravnatelj Petroni, arh. Kogoi in župan Romoli BUMBACA

Italijanska nižja srednja šola Locchi je vstopila v obnovljene prostore na oširku Culiati in v ulici Leopardi, kjer je imela svojčas sedež tudi šola Trinko. Za italijanske nižješolce je včeraj bil prvi dan pouka, za to priložnost pa sta si prišla ogledat poslopje župan Ettore Romoli in odbornica Silvana Romano. Sprejel ju je ravnatelj Flavio Petroni, jima povedal, da so prostori več kot primerno urejeni, da pa se spopadajo s pomanjkanjem pomožnega osebja: »Zaradi velike površine smo vprašali dodatna postrežnika, dobili pa smo le "polovičnega". Pomagajte nam.« Na ravnateljev poziv sta se upravitelja obvezala, da bosta stopila do šolskih oblasti.

Med mimohodom prostorov so gostje vstopili tudi v razred ter si ogledali prenovljeno telovadnico z novimi slačnicami in stranišči, ravnateljstvo in pisarne upravnega osebja. Romoli je z veseljem ugotavljal, da je šola prostorna, svetla in funkcionalna, da so vsi razredi opremljeni s strojno klimatizacijo in da so bili pri obnovi spoštljivi do izvirnih značilnosti poslopja. Posrečen se mu je tudi zdel prehod v steklu in železju med dvema šolskima stavbama. Arh. Monica Kogoi je pojasnila, da je načrtovanje obnove steklo leta 1996, dela so se začela leta 2001, z dokončanjem drugega sklopa pa je poseg do danes stal 3.560.185 evrov. Dodala je, da je polkrožna stavba na oširku Culiati delo arhitektov Miozza in Mansuttija iz Padove, ki sta v 30. letih 20. stoletja izdelala 23 podobnih načrtov na Južnem Tirolskem, v Veneti, Juljski krajini in Dalmaciji (povsod je šlo za stavbe, namenjene fašistični mladini), župana pa je vprašala, naj občina financira še tretji sklop del z ureditvijo zunanjih prostorov, dvorišča, parkirišča in ograje na ulici Margotti.

TERORIZEM - Nepričakovan odgovor poveljnika ameriških sil med zaslišanjem v senatu

Petraeus ne ve, ali so ZDA varnejše po posredovanju v Iraku

Dosedanja strategija požela kritike med demokrati in republikanci - Danes bo nastopil predsednik George Bush

WASHINGTON - Poveljnik ameriških sil v Iraku, general David Petraeus je v torek med zaslišanjem pred senatnim odborom za oborožene sile odmevno priznal, da ne ve, ali so ZDA zaradi tega, kar delajo v Iraku, danes varnejše ali ne. Petraeus je skupaj z veleposlanikom ZDA v Iraku Ryanom Crockerjem v torek predal poročilo o Iraku še v senatu, predsednik George Bush, ki bo imel predvidoma danes televizijski nagovor, pa je v Beli hiši sprejel kongresne voditelje. Vprašanje o smiselnosti početja v Iraku je Petraeusu zastavil vodilni republikanec v odboru za oborožene sile John Warner iz Virginije, ki je pred dnevi napovedal upokojitve leta 2009. Warner je generala vprašal, ali je zaradi tega, kar skušajo narediti v Iraku, Amerika danes bolj varna in Petraeus je presenetljivo odgovoril, da ne ve, ker ni razmišljal o širši sliki, ampak le o tem, kar dela kot vodja koalicijskih sil v Iraku. Senatno zaslišanje Petraeusa in veleposlanika Crockerja je bilo za oba veliko manj prijetno kot dan prej, ko sta svoje poročilo o Iraku po povečanju števila ameriških vojakov za 30.000 podala pred skupnim odborom za obrambo in mednarodne odnose predstavnikega doma.

Tudi v senatu sta ob vztrajala pri ugotovitvah, da je povečanje števila ameriških vojakov pomagalo k izboljšanju varnostnega položaja in zmanjšanju nasilja. Oba sta tudi priznala, da iraško vodstvo ni uspelo doseči političnega dogovora o bistvenih vprašanjih, čeprav ne zaradi pomanjkanja truda. Prav tako oba sta bila mnenja, da bi bila določitev datuma umika, kot to zahtevajo demokrati, ali morda hiter umik, katastrofalna za Irak.

Vendar pa republikanski senatorji niso bili tako prizanesljivi kot njihovi kolegi v predstavnikiškem domu. V senatnem odboru za mednarodne odnose je bil med najostrejšimi kritiki Chuck Hagel iz Nebraske, ki je v ponedeljek napovedal, da se leta 2008 ne bo potegoval za tretji mandat. Hagel je ognjevito vprašal, naj mu povesta razlog, zaradi katerega naj ZDA še naprej vlagajo kri in denar v Irak, tako kot so doslej. V njunem poročilu Hagel tega razloga ni videl.

Tudi nekoč najbolj zvest zavznik predsednika Busha v senatu Norm Coleman iz Minnesote, je v slogu iz časov vietnamske vojne dejal: »Američani želijo videti luč na koncu predora«. Coleman je želel slišati malce bolj dolgoročno vizijo kot pa le zmanjšanje števila vojakov na 130.000 do prihodnjega poletja in novo poročilo v sredi marca 2008. Vodilni republikanec v odboru Richard Lugar iz Indiane je menil, da možnosti za »neke vrste« uspeh sicer obstajajo, vendar pa si ne smejo privoščiti napak.

Med najbolj ogorčenimi je bil predsedniški kandidat demokratov in predsednik odbora za mednarodne odnose Joe Biden iz Delawarea. Biden je menil, da v Iraku ni vojaške rešitve, Iraci pa niso sposobni doseči politične. Podobno ostri so bili tudi drugi demokrati, senator iz Illinoisa in predsedniški kandidat Barack Obama pa je poudaril, da je narobe, da se ta zaslišanja opravljajo okrog 11. septembra, s čimer se ponovno napačno namiguje, da ima Irak kaj opraviti s terorističnimi napadi v ZDA leta 2001.

Predsednik Bush namerava hitro izkoristiti zaslonbo, ki mu jo je dal Petraeus, na katerega se je sicer skliceval zadnje mesece, vedno ko je odbijal zahteve po zmanjšanju števila ameriških vojakov v Iraku. V četrtek naj bi Bush Američanom napovedal, da bo upošteval generalova priporočila glede zmanjšanja števila vojakov za 30.000 do naslednjega poletja. Vendar pa kritiki poudarjajo, da to pomeni vračanje tja, kjer so že bili letos januarja, Irak pa ni danes nič bližje politični rešitvi, kot je bil takrat. (STA)

General David Petraeus

ANSA

AVSTRIJA - Protiteroristična akcija Aretirali domnevne pripadnike Al Kaide

DUNAJ - V Avstriji so aretirali tri domnevne pripadnike teroristične mreže Al Kaide. Osumljenci naj bi bili povezani z objavo videoposnetka marca letos, ki je vseboval grožnje Avstriji in Nemčiji zaradi sodelovanja njihovih sil v Afganistanu, je danes sporočilo avstrijsko notranje ministrstvo. »Trije osumljenci so bili aretirani na Dunaju. Pri njih ni mogoče izključiti povezave z ideologijo Al Kaide,« je za francosko tiskovno agencijo AFP povedal tiskovni predstavnik avstrijskega notranjega ministrstva Rudolf Gollia. Avstrijski notranji minister Günther Platter je zatem na novinarski konferenci pojasnil, da so bili osumljeni gre za dva moška, stara 20 in 26 let, in 21-letno žensko -, »v stiku z mrežo Al Kaide«, niso pa bili del »operacijske mreže« za nasilne akcije. Platter je tudi zagotovil, da trojica »v nobenem trenutku ni predstavljala grožnje Avstriji«.

Trojica je živela na Dunaju. Gre

za »avstrijske muslimane druge generacije«, njihove družine pa izvirajo »iz arabskega sveta«, je povedal vodja avstrijske javne varnosti Erich Buxbaum. Aretirali so jih včeraj popoldne, potem pa so jih zaslišali in pregledali njihova stanovanja.

Aretacije so povezane z objavo videoposnetka 11. marca letos na forumu spletne strani »Glas kalifata«, povezane z Al Kaideo. Na posnetku so islamski skrajneži zagrozili z napadi na Nemčijo in Avstrijo, če ne bosta umaknili svojih sil iz Afganistana. Obe državi sta takrat poskušali zmanjšati pomen groženj. Avstrijski kancler Alfred Gusenbauer je tako dejal, da se ljudje nimajo česa bati.

Avstrija ima v Afganistanu kontingent štirih častnikov iz generalštaba. Njihova misija v Kabul se bo iztekla 31. decembra letos. Nemčija ima medtem v Afganistanu skoraj 3000 vojakov, Berlin pa tudi poveljuje silam Nata na severu države. (STA)

FINANCE - Valute Evro v primerjavi z dolarjem dosegel rekordno vrednost

BERLIN/PARIZ/TOKIO - Finančni trgi nestrno pričakujejo odločitev ameriške centralne banke, ki bo prihodnji teden odločala o višini ključne obrestne mere. Ob napovedih, da bo centralna banka Federal Reserve ključno obrestno mero znižala, se vrednost že tako močnega evra v primerjavi z dolarjem še krepi. Tako je skupna evropska valuta v primerjavi z dolarjem včeraj narasla na novo rekordno vrednost 1,3879. Nazadnje je vrh dosegla 24. julija, ko je bilo treba za evro odšteti 1,3852 dolarja.

Dolar se v primerjavi z evrom zadnje tedne vrtil okoli najnižje vrednosti, na to pa je v zadnjih dneh vplivalo poročilo ameriškega ministrstva za delo o padcu zaposlovanja v avgustu. Nižje zaposlovanje naj bi kazalo na to, da se kriza s trga hipotekarnih posojil seli na druge dele gospodarstva. To je okrepilo špekulacije, da bo ameriška centralna banka na zasedanju 18. septembra prvič po štirih letih znižala ključno obrestno mero, ki je sedaj določena pri 5,25 odstotka. (STA)

V Indoneziji potres, a brez tsunamija

DŽAKARTA - Zahodno obalo indonezijskega otoka Sumatra je prizadel močan potres z močjo 8,2 po Richterjevi lestvici, sledilo pa mu je tudi več popotresnih sunkov, zaradi česar so oblasti izdale dve opozorili pred tsunamijem, ki pa so ju kasneje preklecale. Potres, ki je v Indoneziji terjal najmanj sedem mrtvih in okoli 100 ranjenih, so čutili tudi v drugih državah na območju, kjer so prav tako izdali opozorilo pred tsunamijem. Zaradi potresa so se na Sumatri rušile stavbe, drugod pa je zamajalo poslopja.

IAEA o iranskem jedrskem programu

DUNAJ - Svet guvernerjev Mednarodne agencije za jedrsko energijo (IAEA) je na zasedanju na Dunaju preučeval poročilo generalnega direktorja agencije Mohameda El Baradeja, ki med drugim predvideva časovni načrt inšpekcij, s katerimi bi IAEA ugotovila civilno ali vojaško naravo iranskega jedrskega programa. ZDA in EU so ob tem Iranu zagrozile z novimi sankcijami, medtem pa je Teheran posvaril pred »političnim vmešavanjem«, ki bi lahko ogrozil njegov dogovor z IAEA o inšpekcijah.

JAPONSKA - Zapletena vladna kriza

Šinzo Abe po manj kot letu dni odstopil

TOKIO - Japonska vladajoča Liberalno-demokratska stranka (LDP) bo naslednika premiera Šinza Abeja, ki je včeraj odstopil, izbrala 19. septembra. Abe je odstopil po manj kot letu dni na oblasti zaradi vrste škandalov, ki so načeli njegovo priljubljenost in zavrli sprejemanje njegovega reformnega programa. Za Abejevega najverjetnejšega naslednika velja Taro Aso, generalni sekretar LDP in nekdanji zunanji minister, ki naj bi svojo odločitev o kandidaturi sporočil kmalu.

52-letni Abe, prvi japonski premier, ki se je rodil po drugi svetovni vojni, je položaj prevzel lani z obljubo, da bo nadaljeval reforme in spremenil vsiljeno vojno pacifistično ustavo. Toda njegova priljubljenost je zaradi številnih škandalov v vladi začela naglo padati, najhujši udarec pa je bil poraz na juljskih volitvah v zgornji dom parlamenta.

»Menil sem, da bi morala stranka zgrabiti trenutek in napredovati z novim voditeljem,« je včeraj na novinarski konferenci dejal vidno pretreseni Abe, ki je svoji stranki LDP naročil, naj njegovega

naslednika izbere čimprej. Kot je dejal, z odstopom ni več želel odlašati, da ne bi povzročal zmede v parlamentu.

Opozicija je naredila vse, da bi blokirala Abejeve reforme, glasovala pa bi tudi proti zakonu o podaljšanju sporne vojaške misije v Afganistanu. Abe je minuli konec tedna napovedal, da bo odstopil, če parlament ne bo podaljšal mandata misiji, ki je pri volivcih zelo nepriljubljena. Opozicija si je prizadevala tudi za glasovanje o nezaupnici ministrom, vpletenim v škatle, in po možnosti celo premiero Abeju. (STA)

ŠINZO ABE

RUSIJA - Nepričakovana poteza predsednika

Putin zamenjuje vlado pred volitvami

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin je za novega premiera predlagal Viktorja Zubkova, ki je bil zadolžen za boj proti pranju denarja, je včeraj sporočil predsednik dume Boris Grizlov. Kot je pojasnil Grizlov, je Putin prosil dumo, spodnji dom parlamenta, naj potrdi Zubkova na položaju premiera. Zubkov, ki je bil doslej vodja zveznega urada za finančni nadzor, je dolgoletni sodelavec Putina. V zgodnjih 90. letih prejšnjega stoletja sta bila zaposlena v administraciji Sankt Peterburga.

Nekaj ur pred tem je Putin sprejel odstop vlade premiera Mihaila Fradkova in celotne vlade. Kot je pojasnil Putin, je bil odstop vlade potreben za prestrukturiranje vladnega sistema pred volitvami. Fradkov, ki je postal premier marca 2004, bo ostal na položaju, dokler duma ne bo imenovala novega kandidata, je dodal Putin.

Parlamentarne volitve bodo v Rusiji 2. decembra, tri mesece kasneje jim bodo sledile predsedniške volitve, na katerih v skladu z rusko ustavo Putin ne

VLADIMIR PUTIN

more več kandidirati. Med morebitnimi imeni za njegovega naslednika sta se najpogosteje pojavljala podpredsednika vlade Sergej Ivanov in Dmitrij Medvedjev.

Imenovanje Zubkova je poskrbelo za presenečenje. Analitiki so namreč napovedovali, da bo novi premier najverjetneje Putinov kandidat za novega ruskega predsednika, Zubkova pa niso omenjali med možnimi kandidati. Grizlov je napovedal, da se bo Zubkov danes srečal s poslanskimi skupinami, o njegovem imenovanju pa bodo v dumi odločili jutri. (STA)

Embargo za britansko meso do 15. oktobra

BRUSELJ/LONDON - Evropska komisija je potem, ko so na jugu Anglije potrdili prisotnost virusa slinavke in parkljevke, sprejela nujne ukrepe v obliki popolnega embarga na promet z vsem britanskim mesom, ki bo veljal najmanj do 15. oktobra. Kot območje visokega tveganja so v Bruslju označili vso Veliko Britanijo, pri čemer pa omejitve ne veljajo za Severno Irsko.

Nekdanji predsednik obsojen na dosmrtno ječo

MANILA - Nekdanji filipinski predsednik in nekdanji filmski zvezdnik Joseph Estrada je bil zaradi korupcije obsojen na dosmrtno ječo. Posebno protikorupcijsko sodišče je razsodilo, da si je Estrada z davčnimi utajami in prejetjem podkupnin prisvojil več milijonov dolarjev. Poleg tega je zaseglo 87 milijonov dolarjev z njegovih bančnih računov, ki so bili med sojenjem zamrznjeni. Estradovi odvetniki so takoj napovedali pritožbo. (STA)

Šport

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
sport@primorski.it

Primorski
dnevnik

MADRID - Upanja, ki so se pojavila po težki zmagi proti Turčiji, so se takoj razblinila. Nemška vrsta Dirka Nowitzkija je v odločilni tekmi zadnjega kroga drugega dela EP v napeti tekmi vendarle dovolj prepričljivo premagala Italijo in jo izločila iz nadaljnega boja za medalje, kar pa je morda še hujske: Italija prihodnje leto ne bo nastopila na olimpijskih igrah v Pekingu. In to prvič po 11 letih, saj je zadnjič ni bilo leta 1996 na igrah v Atlanti. Če potegnemo črto pod nastopi »azzurro« na tem EP, moramo zapisati, da pravzaprav odhajajo zaslužno, saj so igrali daleč pod svojimi sposobnostmi in v šestih nastopih dosegli le dve zmagi. Kako daleč so časi splošne evforije, ki je zaznamovala začetni del pripravljalnega obdobja, ko so »azzurri« na prijateljskih tekmah in turnirjih zmagovali kot zastavo. Potem so se začele poškodbe, Galanda, Michelori, Rocca in Gallinari se prvenstva sploh nista mogla udeležiti, poškodovana sta se tudi Bargnani in Belinelli, vendar vse to ne opravičuje slabih nastopov Recalcattijevega moštva. Vzroki za serijo porazov morajo biti še drugi (zvezdnik Bargnani je na primer povsme razočaral) in zdaj bo nastopil čas treznih analiz. Je pomlajena italijanska vrsta na svoji razvojni poti le doživela »otro-

Skupina F

Včerajšnji izidi: Italija - Nemčija 67:58, Francija - Turčija 85:64, Litva - Slovenija 80:61.
Končni vrstni red: Litva 10, Slovenija 8, Francija 6, Nemčija 4, Italija 2, Turčija 0.

Četrtninalni spored

Danes: ob 19.00 Rusija - Francija, ob 21.30 Španija - Nemčija.

Jutri: ob 19.00 Hrvaška - Litva, ob 21.30 Grčija - Slovenija

KOŠARKA - Evropsko moško prvenstvo v Španiji

Italija ne gre niti v Peking Slovinci v četrtfinalu proti Grčiji

»Azzurre« iz prvenstva izločila Nemčija - Proti Litvi sinoči prvi poraz Slovenije

ško bolezen« ali pa morebiti ni tako dobra, kot so jo mnogi že prikazovali?

Nemčija, za katero je bila zmaga prav tako imperativ, je odigrala taktično zrelo tekmo - Dirk Nowitzki je celo prepustil vlogo prvega strelca soigralcem, medtem ko je Italija razočarala v vseh elementih. Na koncu tekme, ko bi lahko ujela Nemčijo z osebnimi napakami in prostimi meti, pa celo ni imela izpolnjenega bonusa.

Dirk Nowitzki je sicer veliko metal (5:19 iz igre), toda bolj kot na lastni učinek je zbranost usmeril v igro v obrambi ter v napadu razigraval soigralce. Tako je bil prvi strelca Nemčije Johannes Herber, ki je imel do te tekme povprečje 3,2 točke na tekmo, proti Sloveniji pa se sploh ni vpisal med strelce. Presenetil je tudi Steffen Hamann (povprečje 4 točke), ki je dosegel 10 točk, medtem ko je pozitivno ocenil pri Italiji dobil le Marco Belinelli, ki je kljub zvinu gležnja v drugi četrtini dosegel 25 točk. Zlasti porazna je bila Italija v skokih, saj so Nemci pod njenim obročem pobrali kar dvajset zgo!

Poraz, a šele prvega, je na EP proti Litvi doživela tudi Slovenija, ki se je tako v skupini uvrstila na 2. mesto, kar ji za nasprotnika v četrtfinalu prinaša jutri aktualnega evropskega prvaka Grčijo, ki je bil v skupini E sicer šele tretji. To bo za Slovenijo ključna tekma, saj bi ji zmaga poleg uvrstitve v polfinale predčasno prinesla tudi že vozovnico za olimpijske igre 2008, kar je bil tudi glavni cilj Slovenije pred pričetkom EP.

Hitro je bilo jasno, da si nobena ekipa v zadnjem krogu ne želi poraza, temveč da hoče nadaljevati prvenstvo neporažena, predvsem pa se izogniti dvoboju z evropskimi prvaki Grki. Ni bilo popuščenja, igralo se je na vso moč in Litva je hitro dokazala, zakaj sodi med glavne favorite za najlahtnejšo kovino. V prvi četrtini je Litva metala neverjetno prednostno - 56-odstotno iz igre (10:18) in 63-odstotno za tri točke (5:8), zato je zaslužno vodila s 26:18. Slovenija ji v napadu sicer ni sledila, toda razlika je nadoknadila z agresivno, borbeno obrambo, s katero si je priigrala prejšnjih pet zmag. Vztrajnost pri istem konceptu igre, začinjena z bolj navdahnjeno igro v napadu, zlasti pod košem (Matjaž Smodiš 9 točk v prvem polčasu, Erazem Lorbek 8) in mestu organizatorja igre (Jaka Lakovič 10 točk), je Slo-

Veterani Soragna (na sliki proti Nemčiji), Basile in Marconato so v Španiji povsem odpovedali, razočaral pa je tudi NBA »zvezdnik« Bargnani

ANSA

venijo nagradila v drugi četrtini. V 15. minuti je imela Litva le točko naskoka (29:30), ob polčasu dve več, a to predvsem zaradi izjemnega meta za tri točke - 8:11.

Šarunas Jasikevičius, glava in motor Litve, si je proti koncu prvega polčasa poškodoval stegensko mišico, zato ga je trener Ramunas Butautas v nadaljevanju raje pustil na klopi. Očitno je to še bolj podžgalo litovske igralce, ki so krenili v drugi polčas izjemno motivirano in še naprej zelo natančno.

Premoč v napadu so nadgradili še v bitki pod obročema, tako da se je zmaga Slovenije oddaljevala iz minute v minuto. Zgolj osem doseženih točk v tretji četrtini je bilo premalo za enakovreden boj z Litvo, ki je po 30 minutah vodila s 63:49.

Tudi selektor Aleš Pipan je tedaj ugotovil, da proti razigrani Litvi »ne bo kruha«, zato je iz igre potegnil Smodiša (17 minut) in Nesteroviča (19 minut) ter ju tako obvaroval pred morebitnimi poškodbami, predvsem pa ju odrešil trdega boja z visokimi in močnimi litovskimi orjaki. Moč, ki bi jo porabila proti njim, jima bo

prišla še kako prav v boju z Grčijo, ki bo odločil o mnogo pomembnejših rečeh kot včeraj zvečer. Enako je storilo tudi kakšnih 50 slovenskih navijačev, ki niso bili kos huronskemu navijanju skoraj tisoč litovskih grl na drugi strani dvorane Arena.

Tako je Slovenija večino zadnje četrtine odigrala v postavi Lakovič, Dragič, Domen Lorbek, Slokar ter Erazem Lorbek in čeprav je Litva nadaljevala z nezmanjšano močjo, se razlika na semaforju ni bistveno spremenila. Šele v zaključnih minutah, ko so priložnost dobili tudi rezervisti, je prednost Litve dosegla dvajset točk.

Nemčija - Italija 67:58 (12:18, 27:27, 46:37)

NEMČIJA: Demirel 5, Okulaja 4 (2:2), Herber 15, Hamann 10 (0:1), Greene 4, Roller 4 (4:4), Femerling 5 (1:2), Nowitzki 15 (3:4), Jagla 5.

ITALIJA: Belinelli 25 (10:10), Mancinelli 2, Marconato 6 (0:1), Mordente 3, Bargnani 10 (3:4), Bulleri 8 (2:2), Di Bella 1 (1:2), Gigli 3 (1:2).

Prosti meti: Nemčija 10:13, Italija

17:21; met za dve točki: Nemčija 18:45, Italija 13:39; met za tri točke: Nemčija 7:21 (Herber 3, Nowitzki 2, Jagla, Demirel), Italija 5:23 (Belinelli 3, Mordente, Bargnani); skoki: Nemčija 52 (31 + 21), Italija 31 (23 + 8); osebne napake: Nemčija 23, Italija 16.

Slovenija - Litva 61:80 (18:26, 41:44, 49:63)

SLOVENIJA: Lakovič 15, Dragič 7 (0:2), Nesterovič 4, Smodiš 11 (2:2), Slokar 6, Jagodnik 3 (1:2), D. Lorbek 6, Vidmar (0:2), E. Lorbek 9 (5:6).

LITVA: Kaukenas 11 (2:2), D. Lavrinovič 6, Šiškauskas 21 (6:8), Songaila 17 (2:2), Jasaitis 3, Kleiza 6, K. Lavrinovič 14 (3:4), Jasikevičius 2.

Prosti meti: Slovenija 8:14, Litva 13:16; met za dve točki: Slovenija 19:38, Litva 17:38; met za tri točke: Slovenija 5:21 (Lakovič 3, Dragič, Smodiš), Litva 11:20 (Šiškauskas 3, K. Lavrinovič 3, D. Lavrinovič 2, Kaukenas, Songaila, Jasaitis); skoki: Slovenija 22 (18 + 4), Litva 44 (33 + 11); osebne napake: Slovenija 21, Litva 20.

ODBOJKA - Italija na EP prvič po 18 letih izločena iz boja za medalje

Kriza, reakcija, padec

Proti Rusiji so »azzurri« nadoknadili dva seta zaostanka, nato pa izgubili v skrajšanem petem setu

bijal obrambo Rusov. Montalijevi varovanci so začeli bolje sprejemati in so razmerje sil popolnoma prevesili na svojo stran. Začetek tie-breaka (4:0 za Italijo) je obetalo novo, senzacionalno zmago Italije, a se je zataknilo in nadaljevanje je bilo spet v znamenju premoči ruskega servisa. Glede na težavo Italijanov v drugi liniji, se samo po sebi postavlja vprašanje, zakaj Montali ni preizkusil tudi Černica oziroma zakaj ga je sploh vzel s sabo v Moskvo, če je mislil, da po poškodbi ni dovolj dobro pripravljen, da lahko igra.

Italija še ima svojo šolo - v polfinalu jo bosta predstavljala trenerja Finske Berruto in Španije Anastasi, nima pa več tako močne ekipe.

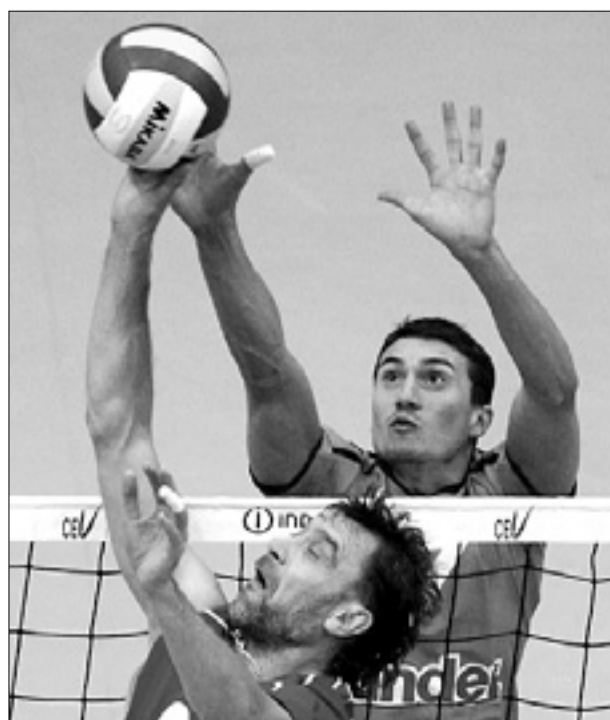
Rusija - Italija 3:2 (25:21, 25:15, 20:25, 25:19, 15:10)

RUSIJA: Abramov 13, Volkov 13, Poltavskij 21, Berežko 14, Kulešov 8, Kamutšik 4, Verbov (I), Ostapenko 5, Sala 0, Kruglov, Kosarev 2, Tetjukin 1. Grankine

ITALIJA: Tencati 8, Fei 4, Cisolla 21, Mastrangelo 4, Vermiglio 1, Papanoni 15, Farina (I); Perazzolo 15, Sala 0, Mattera 0, Černic, Savani.

Papanoni je bil v napadu učinkovit

ANSA

Stanje

Skupina E

Včerajšnji izidi: Nizozemska - Francija 3:2 (25:11, 25:23, 21:25, 20:25, 15:12), Nemčija - Španija 1:3 (19:25, 25:15, 24:26, 24:26), Srbija - Slovaška 3:0 (25:18, 25:23, 25:23).
Vrstni red: Španija 8, Srbija 6, Nemčija in Nizozemska 4, Francija 2, Slovaška 0. **Danes:** Nemčija - Francija, Srbija - Španija, Nizozemska - Slovaška.

Skupina F

Včerajšnji izidi: Belgija - Finska 1:3 (25:21, 17:25, 23:25, 21:25), Poljska - Bolgarija 2:3 (20:25, 25:16, 24:26, 25:21, 13:15), Italija - Rusija 3:2 (25:21, 25:15, 20:25, 19:25, 10:25). **Vrstni red:** Rusija 8, Finska 6, Italija in Bolgarija 4, Belgija 2, Poljska 0. **Danes:** Belgija - Bolgarija, Poljska - Italija (ob 17.30), Rusija - Finska.

MOSKVA - Černic in tovariši na odbojarskem EP ne bodo mogli braniti naslova, ki so ga osvojili pred dvema letoma v Rimu. Letos (in prvič po 18 letih) se poslavljajo že po drugem delu. Poraz proti Rusiji je bil zanje usoden, v polfinalu pa se je presenetljivo uvrstila Finska. Po prvih dveh setih odločilnega dvoboja proti gostitelju prvenstva, je kazalo, da bodo Italijani odšli sklonjenih glav, saj so Rusi s svojimi napadom in servisi razgalili vse slabosti »azzurro«. V drugem setu so Italijani delovali kot razbita četa. Od tretjega seta dalje pa so zaigrali kot prerorjeni. K preobratu je v veliki meri boturovala zamenjava neprepoznavnega Feia z veliko bolj učinkovitim Pedrazzolimem, ki je skupaj s Papanonijem in Cisollo uspešno pre-

NOGOMET - Koordinator Pomladi Miloš Tul pred začetkom prvenstva

»Pozabiti na lanske razmere in čimprej sprejeti nov način igre«

»Pomembno je, da se vsi strnemo okrog 'ideje', ki naj bi zadovoljevala potrebe in zahteve vseh«

Mladinski ekipe naraščajnikov in najmlajših Pomladi bodo v nedeljo začeli svojo pot v deželni ligah (naraščajniki bodo v Trebčah ob 10.30 gostili tržaški San Giovanni, najmlajše pa čaka gostovanje v Huminu proti ekipi Gemonese). Pred prvenstvom smo se pogovorili s koordinatorjem mladinskega nogometnega društva Milošem Tulom.

Pomlad je po letu dni izpolnila enega od zastavljenih ciljev: igranje v deželni prvenstvu naraščajnikov in najmlajših. Ste pripravljeni na novi izziv?

Izzivu se skušamo zoperstavljati s čimbolj kakovostnim delom. Zaenkrat je za oceno stanja prezgodaj, vendar občutek je, da s(m)o trenerji in vsi ostali v društvu zelo resno "ugriznili" v to jabolko. Lahko torej trdim, da navkljub določenim težavam (predvsem maloštevilčnost nekaterih skupin) poteka delo po zastavljenih ciljih.

V primeru neuspeha bi to lahko bil pravi efekt »boomerang« za Pomlad?

Kdorkoli se le malo spozna na šport ve, da je poraz sestavni del tega elementa. Poraz kot tak in posledični izpad iz lige ne bo problematičen, če bomo ugotovili, da smo vsi v Pomladi dali vse od sebe. Ko rečem "vsi" mislim na igralce, trenerja in predvsem na društvo, ki mora zagotoviti čimboljše pogoje za delo.

Kateri so pravzaprav glavne razlike med deželni in pokrajinski prvenstvom (kakovost prvenstev in sama logistična priprava na dolga gostovanja)?

Razlik je več in so različne narave. V grobem lahko trdim, da so ta prvenstva bolj kakovostna, pri čemer moramo pojem kakovosti razumeti dovolj široko: ne gre le za kakovostnejšo igro, pač pa tudi za kakovostnejši pristop, organizacijo, pogoje in vse kar je s tem povezano, vključno z obnašanjem navijačev na tribuni.

Eden glavnih ciljev Pomladi je bil tudi ta, da moštva (v glavnem naraščajniki in najmlajši) bi trenirali na enem igrišču in mogoče včasih tudi skupaj. Vam je to letos uspelo?

Vadbeni pogoji so vezani na mnoge dejavnike. Zaenkrat trenirajo naraščajniki in najmlajši letnika 93 v Dolini, vendar to ne bo dokončna rešitev.

Trenirate že skoraj mesec dni. Kako bi ocenili ekipe naraščajnikov (kaj gre, kaj še ne gre, šibke točke, itd) in najmlajših?

Naraščajniki so odigrali že nekaj prijateljskih tekem (dve v Tolminu, s Triestino) in pokazala se je določena slika, ki je dovolj obetavna. Naše moštvo bo odlikovala izrazita agresivnost in borbenost kot podlaga za hitro igro. Glede na nasprotni-

Naraščajniki Pomladi so lani osvojili pokrajinsko prvenstvo. Na sliki zgoraj Miloš Tul

KROMA

ka pa bomo izbirali ustrezen koncept napada. Zlasti bo pomembno "pozabiti" na lanske razmere in čimprej sprejeti nov način igre. Pri tem bodo morali biti zelo potrpežljivi igralci, trener in tudi starši na tribunah. Najmlajši so zaenkrat še nekoliko okrnjeni, zato je ocena še nemogoča.

Cilj je obstanek v deželni ligi?

Cilj je seveda obstanek in ne more biti drugače. Enako velja tudi za najmlajše.

Kaj bi svetoval fantom pred začetkom sezone?

Vsem igralcem bi svetoval naj se skušajo s potrpežljivostjo in kančkom skromnosti (a ne preveč) prilagoditi novim standardom. Ob takih pogojih zmorejo naši fantje marsikoga presenetiti, ker po kvaliteti ne zaostajajo čisto nič za drugimi tržaškimi najsterniki.

Katera pa je pravzaprav vloga Miloša Tula pri Pomladi? Kako poteka delo koordinatorja in za kaj mora skrbeti?

Kras v nedeljo prost

V drugem delu državnega pokala bo Kras Koimpex igral proti San Lorenzu in Monfalconu. V nedeljo bodo Alejniki fantje prosti (igrata San Lorenzo - Monfalcone). V 2. krogu (10.10. ob 20.30) bo na sporedu tekma Monfalcone - Kras, 1.11. pa bo Kras gostil še San Lorenzo.

Vloga, ki jo pokriva, je vezana na določene dogovore, ki jih imam s predsednikom Zuppinom. Glede na moje obveznosti izven Trsta sem Zuppinu ponudil določeno obliko sodelovanja, katere smisel je predvsem biti v pomoč trenerjem pri načrtovanju procesa treniranja. Drugih pristojnosti nimam in ne želim imeti; dogovori so pač taki, čeprav opažam, da me določeni ljudje okrog Pomladi smatrajo za neke vrste "športnega direktorja" ali "tehničnega direktorja" in od mene zahtevajo kompetence, ki jih jaz v Pomladi nimam.

Za konec še nekaj o naših društvih: sodelujejo in podpirajo Pomlad kot je treba?

Zamisel, ki se je oblikovala pod imenom Pomlad potrebuje čas, da se določene stvari razčistijo. Pričakovati, da bo tako široko zasnovana ideja funkcionirala optimalno po drugem letu življenja je nerealno, lahko pa potrdim, da se predsednik Zuppin in njegovi sodelavci zelo trudijo, da bi se čimprej oblikovala čimbolj široka paleta soglasja med soudeleženi društvi. Ne smemo pozabiti tudi, da dejansko nekaj drugih dovolj celovitih opcij za zamejski mladinski nogomet ni, zato je še toliko bolj pomembno, da se vsi (ali čimveč) strnemo okrog določene "ideje", ki naj bi zadovoljevala potrebe in zahteve vseh.

Jan Grgič

PRIJATELJSKA TEKMA - Naraščajniki: Pomlad - Hit Nova Gorica 0:7.

KOLESTARSTVO - Državni miting

Zmaga in drugo mesto za M. Visintina (Devin)

Devinovec Matteo Visintin dosega v svoji kategoriji zelo dosti zmag

Začetnik SK Devin ZKB BCC Charly Petelin se je v nedeljo udeležil dirke v kraju Bannia di Fiume Veneto pri Pordenonu.

Cestna vožnja je veljala za 1. Memorial Cipriani Enrica, ki jo je priredil

kolesarski klub Bannia in je bila dolga 34 km, tekmovalci pa so jo prevozili s srednjo hitrostjo 34,4,5 km/h. V konkurenci 33 nastopajočih se je Charly uvrstil na dobro 7. mesto. Poleg tega je bil tretji na prvem in prvi na drugem le-tečem cilju po posameznem pobegu. Proti koncu dirke ga je skupina sedmih kolesarjev dohitela, nakar je pobegnil Silvio Scarbolo (Cividale Val Natisone), ki je tudi zmagal.

Najmlajši pa so se udeležili gorskih in cestnih kolesarskih preizkušenj v Trevisu, kjer je bil ob 6. do 9. septembra na vrsti državni miting za mladinska društva »Adriano Morelli«.

Nastopilo je kar 230 ekip za skupno 2700 kolesarjev od kategorij G1 do G6.

SK Devin ZKB BCC, ki je nastopil s petimi kolesarji, se je uvrstil na dobro 142. mesto. Miting je osvojila UC Valle di Cembra iz Trentina.

V gorskem kolesarstvu je v kategoriji G6 Matteo Visintin takoj prevzel vodstvo in le v zadnjih krogih izgubil prednost, tako da se je moral zadovoljiti z drugim mestom, kar je vseeno lep uspeh v tako ostri konkurenci. Dobro so se odrezali tudi Tomaž Crismančič, Jan Petelin, Christian Ciacchi in Erik Mozan, ki so vsak v svoji kategoriji privozili na cilj med prvo polovico skupin, ki so štele vsaka okrog 30 kolesarjev.

Na cestni vožnji je Matteo Visintin kot običajno vodil skozi vso tekmo in tudi pripriljivo zmagal v končnem sprintu. Jan Petelin se je uvrstil na 11. mesto in tudi drugi Devinovi predstavniki Tomaž Crismančič, Christian Ciacchi in Erik Mozan so se zadovoljivo odrezali, saj so končali dirko v glavnini.

ODBOJKA - Trener Lucio Battisti o Soči spet v moški C ligi

»Simon Černic največja okrepitev«

Mladi hkrati tudi v prvenstvu under 18 ter v 1. diviziji - Če ne bo lanskih poškodb, je obstanek tokrat dosegljiv

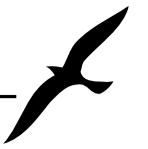
Simon Černic po težki poškodbi že vadi s polno paro

Kljub lanskemu nesrečnemu izpadu bodo odbojkarji Soče tudi v bližajoči sezoni igrali v C ligi, saj so se drugo leto zapored odločili za odkup pravic igranja med tretjeligaši, tokrat so ligo odkupili od Cordenonsa. V vodstvu kluba so o tej svoji odločitvi prepričani, zlasti opirajoč se na dejstvo, da so lansko sezono začeli zelo spodbudno, v nadaljevanju pa jih je v »pekel« potisnila predvsem serija poškodb. Takšno rešitev zagovarja tudi potrjeni trener Lucio Battisti, ki k povedanemu dodaja še dva razloga. »Kljub slabim rezultatom, je bilo ozračje v moštvu tudi lani ves čas ugodno, na kar opozarjata tudi zelo dobra nastopa proti Valu in Faedisu v drugem delu, to je proti moštvoma, ki sta se nato uvrstili v play-off za napredovanje. Poleg tega je igranje v C ligi za naše boljše igralce precej večji motiv kot pa precej slabša D liga,« je povedal Battisti.

Glavno okrepitev za Sočo predstavlja nedvomno Simon Černic, ki je popolnoma saniral težko poškodbo vezi desnega kolena. »Simon že trenira s polno paro in je kot naš najboljši in ob kapetanu Danieleju Brainiju tudi najbolj karizmatični igralec za nas ogromna pridobitev. Pri Soči bodo letos že od vsega začetka lahko računali tudi na kanalska odbojkarja, tolkača Gregorja Testena in libera Mateja Koširja, ki sta lani - ob hudi igralški stiski,

vsokočila v ekipo po začetku povratnega dela sezone. »Oba vadita z navdušenjem,« je potrdil Battisti. Ekipa šteje trinajst igralcev, v njej so tudi še mlada podajalca Jan Černic in Robert Devetak, tolkači Marko Černic in Matej Juren, korektor Mitja Čevdek, centri Martin Devetak, Gregor in Ivan Černic ter David Croselli, ki bi se morda lahko preizkusil tudi kot libero. V seznamu ni Mitje Černica, ki se bo morda vrnil v ekipo januarja (trenutno dela v Angliji), in niti Matije Cotiča, ki se študijsko seli v Padovo in bo morda tam tudi igral, čeprav je še odprta možnost, da bi se ob koncu tedna vrnil na tekmo domov. Tudi še ni izključeno, da bi se Soči pridružil še kak igralec iz Slovenije. Bi bilo v tem primeru v članski ekipi Soče celo preveč igralcev? Ne, odgovarja Battisti: »Letos bomo nastopili tudi v prvenstvu under 18, poleg tega pa želimo vpisati tudi 1. divizijo, tako da bodo imeli vsi možnost, da veliko igrajo,« je pojasnil Battisti. Vedeti je namreč treba, da bi se lahko Soča v tem primeru poslužila pravila, po katerem lahko mladi igralci igrajo v 1. diviziji vse dokler ne »pridelajo« deset nastopov v C ligi.

In cilji? »Obstanek v ligi je za nas dosegljiv, doslej namreč, k sreči, poškodb ni,« je previden in stiska pesti trener.

NOVOST V AVTOSALONIH - Mali Volvov karavan

Volvo V50 pomeni velik kakovostni skok za leto 2008

Najprimernejši motor je dvolitrski turbodizel s 6-stopenjskim menjalnikom

Usoda švedskega Volva je tačas dokaj vprašljiva. Kaže, da bi se ga Ford, ki se že dalj časa sooča z velikimi finančnimi težavami, rad znebil in pri tem, seveda, iztržil čim več. Medtem pa Švedi delajo delajo kot prej, temeljito in zanesljivo, sad njihovega dela pa je tokrat zadnja različica »malega« kombija V50 FL.

V50 se je pojavil na italijanskem tržišču leta 2004 in od takrat so prodali kar 25.500 primerkov tega kombija, ki sodi v segment »premium«, se pravi prestižnih vozil. V tem razredu je kar 70 odstotkov avtomobilov opremljeno s turbodizlom. Najnovejša izvedba malega Volvovega kombija sili v višji kakovostni in cenovni razred. V50 postaja vse bolj podoben svojemu večjemu bratu V70.

Notranjost daje nekako večji občutek domačnosti, ki je v neki meri odvisen tudi od lesenih intarzij, ki krasijo armaturno ploščo. Gre za vezane plošče iz švedskega hrasta, ne za plastiko kot pri nekaterih drugih avtomobilih. Osrednja konzola je ukrivljena lesena plošča, na kateri so že znana Volvova stikala. Spominja na izdelke iz ukrivljenega lesa, ki so tipični za švedske dizajnerje. Opuščili so aluminij, ki je puščal zelo hladen, tehnološki vtis.

V enem sončnem letu naj bi izdelali kakih 70 tisoč vozil tega modela, ki je namenjen v veliki meri evropskemu tržišču, predvsem Nemčiji, Veliki Britaniji, Švedski in Italiji, kjer bi hoteli prodati kakih 6500 primerkov.

Pri Volvu V50 FL je vožnja pravi užitek, Seveda ne moremo govoriti o kakih športnih zmogljivosti, saj namen hiše ni ta. Pelje se kot udoben družinski karavan, ki pa po potrebi lahko tudi pokaže zobe. Skozi ovinke pelje zanesljivo, brez nagibanja, k čemur pripomore tudi sistem DSTC (Dynamic stability and traction control), ki zagotavlja stabilnost in preprečuje drsenje koles. Sicer pa ima V50 vse Volvove značilnosti, kar zadeva varnost, ki ji švedski inženirji posvečajo največjo pozornost.

Volvo V50 je na voljo s široko paleto motorjev: kar 5 bencinskimi in tremi turbodizli. Vstopni model je opremljen s 1600-kubičnim bencinskim štirivaljnikom (100 KM), nekoliko močnejši je 1800 kubični motor (125 KM), še bolj zmogljivi pa so dvolitrski (145 KM) in oba 2400-kubična petvaljna motorja, od katerih sesalni zmore 170 KM, tisti s turbino pa kar 230 KM.

V denar bodo šle predvsem različice s turbodizlom. Tu se začne s 1600-kubičnim štirivaljnikom (109 KM), dvolitrski zmore 136 KM, petvaljni D5 pa 180 KM.

Konec leta je predviden 180 konjski D5 motor z ročnim menjalnikom, ki bo spoštoval evropski normativ euro5, v začetku prihodnjega leta pa bodo tudi dvolitrski turbodizel opremlili s samodejnim menjalnikom powershift.

Najbolj primeren je najbrž 136-konjski dvolitrski turbodizel s 136 KM. Poznamo ga že iz nekaterih Fordovih in Peugeotovih modelov. Motor zelo dobro vleče in ni prav nič požrešen. Kombinacija s šeststopenjskim ročnim menjalnikom je optimalna.

Pa še besedo o ceni: V50 prav gotovo ni poceni, če ga primerjamo z Oplii ali Fordi, postaja pa bistveno bolj zanimiv, če ga primerjamo z Mercedesovim razredom C, z BMW trojko ali z Audijevo štirico. Cena vstopnega 1600-kubičnega bencinskega motorja je 24.225 evrov, najdražji pa je bencinski model T5 s štirikolesnim pogonom, ki velja 38 tisoč evrov. Cena dvolitrskega turbodizla znaša 29.625 evrov.

Stran pripravil Ivan Fischer

Zunanost novega volva V50 je sedaj nedvomno bolj elegantna

VOZILI SMO - Srednje velik enoprostorec

Mazda 5 tudi s 7 sedeži

Enostavno enoročno zlaganje sedežev tretje vrste Japonci imenujejo »karakuri« - Naslednica premacyja

Naslednica premacyja prihaja na tržišče kot predstavnica novega vala med srednjevelikimi enoprostorci. Pri osnovni opremi CE gre za petsežno vozilo z drsnimi vrati za dostop do druge vrste sedežev, pri naslednjih stopnjah opreme so mazde 5 sedemsedežne.

Z izrazom »karakuri« so pri Mazdi poimenovali enoročno zlaganje sedežev tretje vrste in preobrazbo sredinskega elementa druge vrste ali v odlagališče ali v udoben naslon ali pa v sedež. Sedeža v tretji vrsti sta seveda le pomožna, morda primerna za otroke, prav gotovo ne, če ne za silo, za odrasle.

Vozili smo novo mazdo 5 z zmogljivim dvolitrskim turbodizlom, ki zmore 143 KM in kar 360 Nm na-

vora. Pomaga mu odličan 6-stopenjski ročni menjalnik.

TX oprema doda osnovni različici CE še dva sedeža, samodejno klimatsko napravo, CD-predvajalnik, upravljanje radia ob usnjenem volanskem obroču, avionski mizici za prednjima sedežema, tempomat in 15-palčna platišča iz lahke litine. V primeru trka se zavorni pedal umakne, prednja potnika sta zaščitena z zatezalniki in omejevalniki varnostnih pasov ter s čelnima in stranskima varnostnima blazinama. Na zunanjih sedežih druge vrste so nameščena pritrdišča isofix za otroški sedež. Naprava proti zanašanju (DSC) in zdrsanju pogona (TCS) ter okenske varnostne zaveso so v TX opremo vključene.

OPREMA

Vse igrače niso potrebne

(1)

Avti so danes polni najrazličnejših elektronskih naprav, pogledjmo samo, kaj vse vsebuje armaturna plošča. LCD zasloni in LED se kar bleščijo, naše vozilo je prepolno raznih tipal, voznika pa dobesedno zasujejo s toliko informacij, da jim pravzaprav nismo več kos, če se seveda hočemo posvetiti tudi vožnji. Naš avto danes lahko postane potujoča pisarna, ali celo disko na kolesih.

Vprašanje pa je, kaj nam od tolikih dodatnih naprav v resnici koristi, kaj pa so samo bolj ali manj drage igrače, ki nakupno ceno našega štirikolesnega ljubljence krepko dvignejo. Seveda tu ne govorimo o prepotrebni elektronskih sistemih, kot so ABS ali ESP, ali pa o zračnih mehovah, varnostnih pasovih z zategovalniki, ki nam lahko rešijo življenje, kot vsak dan potrjuje praksa.

Poglejmo torej, s čim so lahko opremljeni novi avtomobili.

Satelitske navigacijske naprave danes lahko kupimo za malo denarja. Niso vse na višini, odvisno seveda od kartografije, ki jo vsebujejo. Satelitske naprave so koristne predvsem za tiste, ki mnogo potujejo in ne poznajo cest. A tudi takim se satelitska naprava lahko maščuje. Poglejmo samo, kaj se dogaja pri nas, na primer v Ricmanjih, kamor pogosto zaide tuj tovornjak in se zagodzi na ozkem ovinku sredi vasi. Sedaj so sicer na začetku ceste postavili opozorilno tablo, marsikdo pa jo spregleda ali se ne zmeni zanjo in tako blokira promet za nekaj ur. Dokler ni bilo opozorilne table, tujim tovornjakarjem nisi mogel očitati, da drvijo v nevarnost, saj jim je navigator nakazal cesto, ki vodi kar najhitreje do cilja. Navigacijska naprava pa je neumna, kot vsi računalniki in ne ve, če mu je programer vstavil podatek, da so nekatere ceste za tovoranjake preozke.

(Se nadaljuje)

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA
ENZO

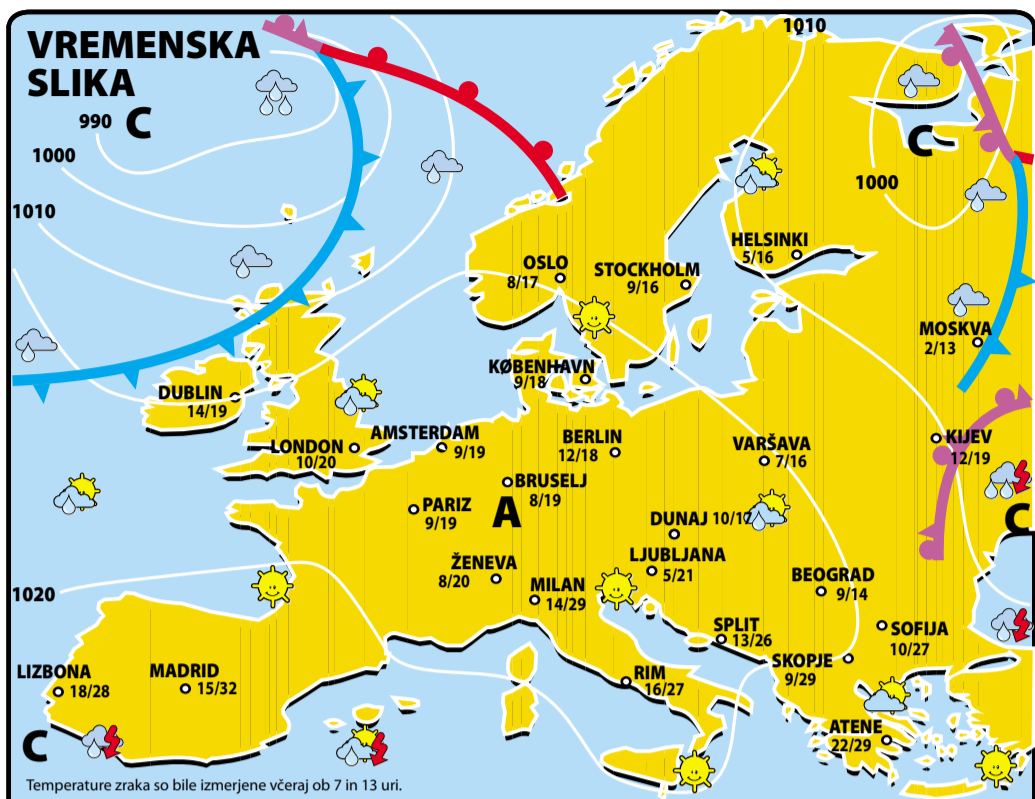

Redni vzdrževalni pregledi na avtomobilih
in avtomobilih vseh znamk
priprava vozil za tehnični pregled

Opčine - Bazoviška ul. / Via di Basovizza 60 tel. 040.214618

Nad našimi kraji se zadržuje anticiklon z razmeroma toplim višinskim zrakom. Jutri bo v nižjih slojih začel pritekati bolj vlažen zrak, postopno se bo povečala nestanovitnost.

Nad srednjo Evropo in našimi kraji je območje visokega zračnega pritiska. Od severa doteka k nam nekoliko toplejši in precej suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 6.40 in zatone ob 19.21.
Dolžina dneva 12.41.

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv bo ugoden in v krajih s sončnim vremenom vzpodbuden.

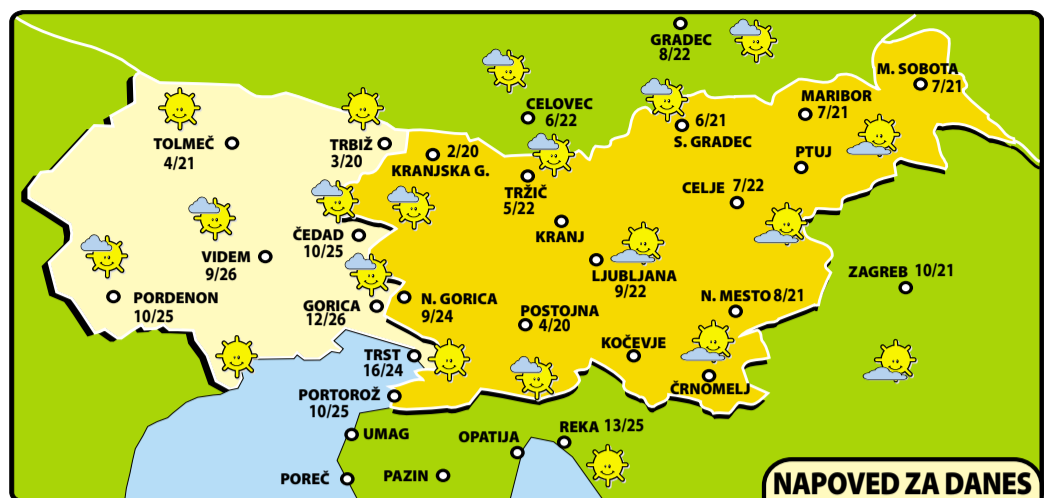
MORJE
Morje skoraj mirno, temperatura morja 21,9 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m	18	2000 m	7
1000 m	13	2500 m	5
1500 m	10	2864 m	4

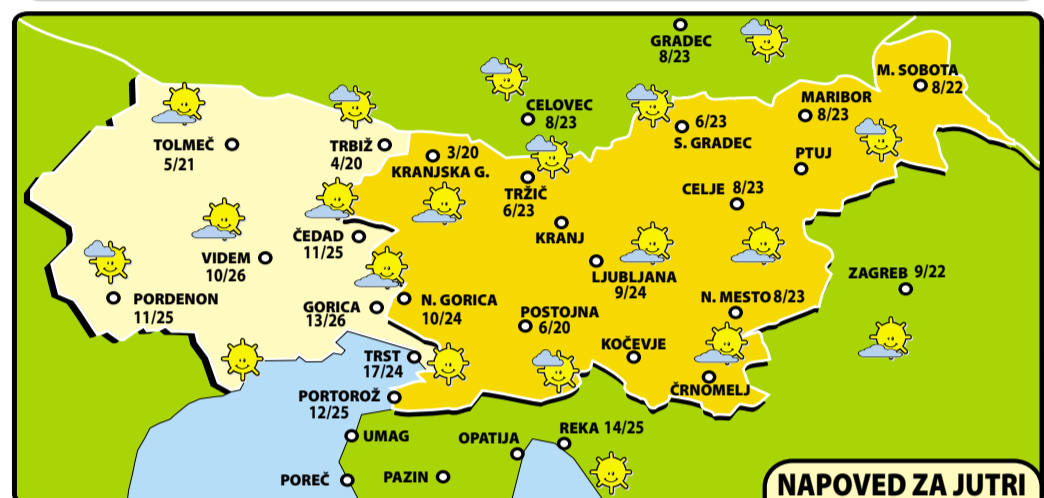
UV INDEKS
Ob jasnem vremenu bo UV indeks po nižinah sredi dneva 5,5 in v gorah 6.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Pretežno jasno bo ali zmerno oblačno. Ob morju bodo pihali šibki krajevni vetrovi.

Danes bo pretežno jasno, po nekaterih nižinah bo zjutraj in del dopoldneva megla ali nizka oblačnost. Najnižje jutranje temperature bodo od 5 do 10, najvišje dnevne od 20 do 30, na Primorskem do 25 stopinj C.

Ob morju in v nižinah bo pretežno jasno ali zmerno oblačno, drugod bo spremenljivo. V gorah bo v popoldanskih urah nekaj več oblačnosti, ponekod niso izključene občasne padavine. Ob morju bodo pihali šibki krajevni vetrovi.

Jutri bo povečini sončno, po nekaterih nižinah bo zjutraj in deloma dopoldne megla ali nizka oblačnost. V soboto se bo zmerno pooblačilo, zvečer in v noči na nedeljo bo tu in tam možna kakšna kaplja dežja.

GOSPODARSTVO - Kljub odločitvi Opeca, da se poveča proizvodnja

Cena nafte na svetovnih trgih se zadržuje na rekordnih vrednostih

SINGAPUR - Cena nafte se tudi po torkovi odločitvi Organizacije držav izvoznic nafte (Opec) o zvišanju proizvodnje še naprej zadržuje v okolici svoje rekordne vrednosti 78,77 dolarja za sod. V azijskem trgovanju je bilo treba včeraj za 159-litrski sod zahodnoteksaške lahke nafte z dobavo v oktobru od-

šteti 78,32 dolarja. To je devet centov več kot ob koncu torkovega trgovanja. Torkova odločitev ministrov Opeca, da se uradna proizvodnja kartela z novembrom zviša za 500.000 sodov dnevno, za naftni trg nima velikega pomena, so poudarili analitiki. »Zvišanje proizvodnje je kapljica na vroč kamen,«

je komentiral vodja švicarske družbe za energetske svetovanje SARL Steve Kelbrick.

Zvišanje proizvodnje je po mnenju analitikov premajhno, da bi lahko pričakovali opaznejši vpliv na ceno. Srednjeročno bo na ceno nafte vplivalo predvsem povpraševanje. (STA)

PAKISTAN - Anketa Terror Free Tomorrow

Osama bin Laden bolj pribljubjen kot Mušaraf

ISLAMABAD - Vodja teroristične mreže Al Kaida Osama bin Laden je v Pakistanu bolj priljubljen kot predsednik Pervez Mušaraf, je pokazala včeraj objavljena anketa. Anketa organizacije Terror Free Tomorrow s sedežem v ZDA, v kateri je sodelovalo 1044 oseb iz vsega Pakistana, je pokazala, da Mušarafa podpira 38 odstotkov Pakistancev, Osamo bin Ladena 46 odstotkov, v Severozahodni mejni provinci pa 70 odstotkov. Mušarafa glavna tekmeča, nekdanja premiera Benazir Buto in Navaz Šarif, uživata 63- oz. 57-odstotno podporo, amerškemu predsedniku Georgeu Bushu pa je naklonjenih le devet odstotkov Pakistancev. Tri četrtine Pakistancev tudi nasprotuje enostranskim amerškim vojaškim akcijam proti islamskim upornikom na pakistanskih plemenskih območjih, še ugotavlja anketa.

Zaradi obtožbe o akutnem sarkozitisu pred sodišče

PARIZ - Ker je direktorja nekega supermarketa obtožil, da boleha za »akutnim sarkozitiso«, se bo moral 68-letni Jean Claude Demoulin iz Normandije v Franciji zagovarjati pred sodiščem.

Demoulin je namreč leta 2005 razdelil 100 letakov, na katerih je grajal metode nekega lokalnega supermarketa in naredil primerjavo s tedanjim francoskim notranjim ministrom, sedanjim predsednikom Nicolasom Sarkozyjem. Na letakih je med drugim pisalo, da direktor supermarketa boleha za »akutnim sarkozitiso«, svoje podrejene pa »preganja z visokotlačnim čistilcem«. Demoulin se je s tem navezal na izjavo tedanjega notranjega ministra Sarkozyja, ki je oktobra 2005 v okolici Pariza izjavil, da bi pariška predmestja »očistil s sodre z visokotlačnim čistilcem«.

Direktor supermarketa v tožbi nastopa kot civilni oškodovanec in zahteva simbolično odškodnino en evro. Po napovedih naj bi bila razsodba znana 5. oktobra.

V laoški prestolnici Viangchanu ni več beračev

VIANGCHAN - V laoški prestolnici ni več beračev, trdijo državni mediji. Policija je namreč obkolila 141 mestnih beračev in jih strpala v dobrodelne ustanove ali centre za zdravljenje odvisnosti. »Med 141 berači je bilo 28 odvisnikov in dve ženski,« je poročal državni radio. Viangchan s približno 200.000 prebivalci je ena najmanjših prestolnic na svetu. Komunistični Laos, ki je zadnja leta priljubljena destinacija zahodnih turistov, ima sicer manj kot šest milijonov prebivalcev.

Vlomilec med vlomom dve uri na vroči liniji

WELLINGTON - Nepridiprav, ki je vlomil v hišo v kraju Hastings na Novi Zelandiji, je dve uri klepetal po vročem telefonu, medtem ko je 85-letna lastnica spala v sosednji sobi. Priletna gospa je sicer zjutraj ugotovila, da so iz njene hiše izginili telefon, fotoaparati in televizijski sprejemnik, pravi šok pa je doživela šele nekaj tednov, ko je prispel račun za telefon. Vlomilec je namreč za osem klicev na vroče linije porabil 138 novozelandskih dolarjev (70 evrov). Vlomilec, 30-letni Whetu Barrett, je na sodišču v Hastingsu priznal, da je podobno storil še v eni hiši. Barrett, ki je že odslužil triletno zaporno kazen zaradi vlomov, je tokrat priznal tri vlobe, sodišče pa mu bo kazeno izreklo novembra. (STA)